

MINISTERIET FOR
FAMILIE- OG
FORBRUGERANLIGGENDER

Færøernes Landsstyre
Landsstyreområdet for indenrigsanliggender
Postboks 159
110 Tórshavn

MINISTEREN

J.nr. 03-5019-00003

Dato: - 9 FEB. 2006

INNLENDISMÁLARÁÐGIÐ

14. FEB. 2006

J.nr. 7202-006/05-7

Efter anmodning fremsendes hermed forslag til Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær.

Endvidere vedlægges to notater med almindelige og særlige bemærkninger til anordningen.

Med venlig hilsen

Lars Barfod

/Charlotte Meibom

Den 3. februar 2006
J.nr.: 03-5019-00003

INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

14. FEB. 2006

J.nr. 7202-006/05-7

F O R S L A G

til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær

VI MAGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I medfør af § 37¹ i lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær, § 11, stk. 2², i lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven m.v.) og § 12, stk. 2³, i lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.) bestemmes, at lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær, lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten), § 2, nr. 3 og 4, og § 3, nr. 3, i lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven m.v.), samt § 1, nr. 6, og § 3 i lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.) skal gælde for Færøerne i følgende affattelse:

Kapitel 1

Forældremyndighed

§ 1. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Indhold

¹ Bestemmelsen har følgende ordlyd: "Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan dog med undtagelse af § 34 ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger."

² Bestemmelsen har følgende ordlyd: "§§ 2, 3, 5 og 6 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger."

³ Bestemmelsen har følgende ordlyd: "§§ 1-3 og 5-8 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger."

§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Stk. 2. Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

Stk. 3. Forældrene kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling.

§ 3. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er de uenige om, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet.

Indehavere

§ 4. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages, eller forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6.

§ 5. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6.

Aftale om fælles forældremyndighed

§ 6. Forældrene kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Samlivsophævelse

§ 7. Lever forældrene ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan hver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

Ophør af fælles forældremyndighed

§ 8. Skal den fælles forældremyndighed ophøre, kan forældrene aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Er forældrene uenige, afgør retten, under særligt hensyn til hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Genoptagelse af samlivet

§ 9. Er der truffet aftale eller afgørelse efter § 8 om, at en af forældrene skal have forældremyndigheden alene, genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder

separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Er forældrene ugifte eller fraskilte, får de ikke på ny fælles forældremyndighed, medmindre de indgår aftale herom efter § 6.

Overførsel ved aftale

§ 10. Forældremyndigheden kan ved aftale overføres fra den ene af forældrene til den anden. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af Rigsombudsmanden overføres til andre end en af forældrene. Forældremyndigheden kan overføres til et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan aftalen godkendes af retten.

Overførsel til faderen ved dom

§ 11. Har forældre, der ikke er gift med hinanden, levet sammen i længere tid, uden at de har fælles forældremyndighed, og kræver faderen forældremyndigheden ved samlivets ophør, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er bedst for barnet. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

Ændring ved dom

§ 12. Er forældremyndigheden ved aftale eller dom tillagt en af forældrene alene, kan retten, når særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også, hvis faderen ikke har fået forældremyndigheden under en sag efter § 11.

Stk. 3. Aftale efter § 10 eller afgørelse efter § 13 kan ændres af retten under samme betingelser som nævnt i stk. 1.

Dødsfald

§ 13. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod,

at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende. Bor barnet ved dødsfaldet hos den efterlevende, og har denne forvoldt den anden forældremyndighedsindehavers død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og dør denne, eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og har denne forvoldt den anden af forældrenes død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 4. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Stk. 5. Afgørelser efter stk. 1-4 træffes af Rigsombudsmanden og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 6. Rigsombudsmandens afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, som Rigsombudsmanden har tillagt forældremyndigheden.

§ 14. Indehavere af forældremyndigheden kan tilkendegive, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden. Tilkendegivelsen følges, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derimod. Den efterlevendes fortrinsstilling efter § 13 gælder dog uanset en modsat tilkendegivelse.

Kapitel 2

Samvær m.v.

§ 15. Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har barnet boende, har ret til samvær.

§ 16. Rigsombudsmanden træffer efter anmodning afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kan fastsætte de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed. Afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet.

Stk. 2. Rigsombudsmanden kan ændre en aftale eller afgørelse om samvær, hvis ændringen er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentlig forandrede forhold.

Stk. 3. Rigsombudsmanden kan afslå at fastsætte samvær eller ophæve en aftale eller afgørelse herom, hvis det er påkrævet af hensyn til barnet.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om overvåget samvær.

Anden kontakt

§ 17. Rigsombudsmanden kan i særlige tilfælde træffe bestemmelse om anden kontakt med barnet for den af forældrene, der ikke har barnet boende, i form af telefonsamtaler, brevveksling og lignende.

Orientering om barnet

§ 18. Den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden, har ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet samt privat praktiserende læger og tandlæger. Myndigheden, institutionen, lægen eller tandlægen kan nægte at give oplysninger, hvis det er til skade for barnet. Der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold.

Stk. 2. Rigsombudsmanden kan i særlige tilfælde efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller en af de i stk. 1 nævnte institutioner m.v. fratage den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få orientering efter stk. 1. En afgørelse efter 1. pkt. har virkning fra det tidspunkt, hvor institutionen modtager meddelelse om afgørelsen.

Kapitel 3

Arbejdsaftaler

§ 19. Har et barn eller en ung, der er under forældremyndighed, jf. § 1, med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved denne er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, kan den pågældende, hvis denne er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 20. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som et barn eller en ung på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til barnets eller den unges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med passende varsel, og hvor det findes rimeligt, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

Kapitel 4

Midlertidige afgørelser

Forældremyndighed

§ 21. Er der anlagt retssag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en dom, der kan fuldbyrdes, og bortfalder, hvis sagen hæves eller afvises.

§ 22. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender, Rigsombudsmanden eller den, der bemyndiges hertil, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene.

Dødsfald

§ 23. Under en sag ved Rigsombudsmanden om forældremyndighed efter en indehavers død, jf. § 13, kan Rigsombudsmanden bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

Forhindring

§ 24. Er indehaveren, den ene af to indehavere eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan Rigsombudsmanden afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

Samvær

§ 25. Under en sag om forældremyndighed eller samvær kan Rigsombudsmanden efter anmodning træffe afgørelse om midlertidigt samvær. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen.

Ændring

§ 26. En midlertidig afgørelse efter §§ 21-25 kan ændres, hvis det er bedst for barnet. Er retssag anlagt, træffes afgørelsen om forældremyndighed af retten.

Kapitel 5

Børnesagkyndig rådgivning

§ 27. Rigsombudsmanden skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed og samvær. Formålet er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der bedst for barnet.

Stk. 2. Rigsombudsmanden kan i andre tilfælde tilbyde børnesagkyndig rådgivning om forældremyndighed og samvær, hvis der skønnes at være et særligt behov herfor.

Stk. 3. Rigsombudsmanden kan undlade at tilbyde rådgivning efter stk. 1, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller uhensigtsmæssigt.

Kapitel 6

Sagsbehandling

§ 28. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen.

Stk. 2. Er barnet under 12 år, skal der finde en samtale sted som nævnt i stk. 1, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

§ 29. Rigsombudsmanden skal indhente erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse efter § 10 eller § 13, stk. 2, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

§ 30. Rigsombudsmandens afgørelser efter denne lov kan påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 13, stk. 1-4.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om klagers behandling.

Stk. 3. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om Rigsombudsmandens og domstolenes behandling af sager efter denne lov, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.

Kapitel 7

Internationale aftaler

§ 31. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk rets og fremmed rets regler om forældremyndighed og samvær. Overenskomsten finder anvendelse på Færøerne efter bekendtgørelse i Lovtidende og kundgørelse i Kunngerdabladid.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om forældremyndighed og samvær.

Kapitel 8

Ikrafttræden mv.

§ 32. Anordningen træder i kraft den [1. oktober 2006].

Stk. 2. Samtidig ophæves § 14, kapitel III og §§ 35-37 i lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål.

Stk. 3. Er der ikke før den [1. oktober 2006] afsagt endelig dom i en sag efter den hidtidige bestemmelse i myndighedslovens § 28, stk. 2, anvendes denne anordnings § 11.

Stk. 4. Bestemmelserne i anordningens § 12 og § 16, stk. 2 og 3, anvendes også på aftaler eller afgørelser om forældremyndighed og samvær, der er truffet før den [1. oktober 2006].

Stk. 5. Bestemmelserne i anordningens § 13 anvendes også, hvis dødsfaldet er indtrådt inden anordningens ikrafttræden.

§ 33. I anordning nr. 37 af 22. januar 2002 om ikrafttræden for Færøerne af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, foretages følgende ændringer:

1. I § 34, stk. 2, 1. pkt., udgår ”38,”.

2. § 38 ophæves.

§ 34. De forskrifter, der er udstedt efter loven, gælder ikke på Færøerne.

Givet på Christiansborg slot, den

Under Vor Kongelig Hånd og Segl

MAGRETHER.

/ Lars Barfoed

Den 3. februar 2006
J.nr.: 03-5019-00003

INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

14. FEB. 2006

J.nr. 7202-006/05-7

ALMINDELIGE BEMÆRKNINGER

til

F O R S L A G

til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær

1. Indledning

Færøernes Landsstyre har anmodet om, at reglerne om forældremyndighed og samvær på Færøerne bliver ført ajour med den danske lovgivning på området.

De danske regler om forældremyndighed og samvær findes i lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær, som ændret ved:

- Lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten)
- Lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven)
- Lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabets indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.)
- Lov nr. 545 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område)
- Lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning.

Samtidig med at lov om forældremyndighed og samvær trådte i kraft i Danmark den 1. januar 1996, blev de regler i myndighedsloven, som den nye lov erstattede, ophævet. Ved værgemålslovens ikrafttræden den 1. januar 1997 blev den resterende del af myndighedsloven ophævet.

På Færøerne gælder myndighedsloven fra 1922, jf. lov nr. 277 af 30. juni 1922, med senere ændringer, derimod stadig. Flere af de ændringer, der i perioden fra 1980-1990 blev foretaget i den danske myndighedslov, er imidlertid ikke blevet sat i kraft for Færøerne. Dette gælder særligt indførelsen i 1985 af regler om fælles forældremyndighed for ugifte, separerede og fraskilte.

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender har udarbejdet et forslag af 3. februar 2006 til anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær med henblik på, at lov om forældremyndighed og samvær med senere ændringer sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger. Udkastet tilsigter at sætte loven i kraft således, at der i videst mulig omfang skabes retsenhed mellem Færøerne og Danmark.

I det følgende redegøres i pkt. 2 kort for indholdet af lov om forældremyndighed og samvær, inkl. senere ændringer. I pkt. 3 og 4 redegøres for, hvilke ændringer ikraftsættelsen vil medføre i forhold til den gældende retstilstand på Færøerne.

2. Lov om forældremyndighed og samvær

2.1. Lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær.

Hensigten med lov om forældremyndighed og samvær var en revision af myndighedslovens regler om forældremyndighed. Loven bygger på Betænkning nr. 1279 om fælles forældremyndighed, samværsvanskeligheder og børnesagkyndig rådgivning, afgivet af Forældremyndighedsudvalget i 1994.

Loven svarer på de fleste punkter i det væsentligste til de i Danmark tidligere gældende regler i myndighedsloven.

Loven opretholder bl.a. reglerne fra 1985 om adgang til at aftale fælles forældremyndighed for ugifte og separerede eller fraskilte, men dog således at aftalen nu blot skal anmeldes til statsamtet for at være gyldig i stedet for at skulle godkendes.

Loven indebærer endvidere, at de hidtil gældende betingelser for at få overført forældremyndigheden til den ugifte far ved ophør af et længerevarende samliv med moderen er blevet lempet. Loven tilsigter således at styrke retsstillingen for den ugifte far, som ikke har del i forældremyndigheden, men som har boet sammen med moderen og barnet i længere tid.

Endvidere indebærer loven, at en forælder kan få fastsat samvær, selvom vedkommende aldrig har haft kontakt med barnet.

Endelig indeholder loven en ny regel om, at den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, kan få orientering fra offentlige myndigheder (daginstitutioner, skoler m.v.) om barnet.

2.2. Lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten)

Ved denne ændring blev det præciseret, at et barn har ret til omsorg og tryghed, og at det skal behandles med respekt for sin person og ikke må udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

2.3. Lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven mv.)

Ændringen medførte, at ugifte samlevende par, som i medfør af reglerne om faderskab i børneloven – der blev vedtaget sammen med denne ændringslov – erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, automatisk får fælles forældremyndighed.

Endvidere blev kravet om obligatorisk stillingtagen til spørgsmålet om forældremyndighed i forbindelse med separation eller skilsmisse ophævet.

Endelig blev det præciseret, at der – før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær – skal finde en samtale sted med et barn under 12 år, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

2.4. Lov 446 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven mv.)

Ved denne lov blev der gennemført en række regelforenklinger mv.:

For det første blev adgangen til at anmelde aftaler om forældremyndighed udvidet til også at omfatte overførsel af forældremyndighed fra den ene forælder til den anden. Sådanne aftaler kræver således ikke godkendelse for at være gyldige.

For det andet blev kriteriet for ændring af aftaler og afgørelser om samvær skærpet, således at der som udgangspunkt kun kan ske ændring, hvis den, der anmoder herom, kan påvise, at der foreligger væsentligt forandrede forhold.

For det tredje blev adgangen til at få orientering om barnet udvidet til også at omfatte private sygehuse samt privatpraktiserende læger og tandlæger.

Endelig blev klageadgangen over statsamternes afgørelser til justitsministeren (nu ministeren for familie- og forbrugeranliggender, jf. pkt. 2.5.) lovfæstet, og der blev indført hjemmel til at fastsætte regler om statsamternes behandling af klager, herunder adgang til at genoptage påklagede afgørelser.

2.5. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

I august 2004 overgik den familieretlige lovgivning – herunder lov om forældremyndighed og samvær – fra Justitsministeriet til det nyoprettede Ministerium for Familie- og Forbrugeranliggender, jf. § 2, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 855 af 12. august 2004 om ændringer i ministeriernes forretningsområder. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender har herefter overtaget de beføjelser, som efter lov om forældremyndighed og samvær var tillagt justitsministeren.

2.6. Lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område)

Ved lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område) er der blevet gennemført en ændring af myndighedsstrukturen på det familieretlige område. Herefter skal alle sager om forældremyndighed, separation og skilsmisse starte i statsforvaltningerne, der pr. 1. januar 2007 overtager statsamternes opgaver på det familieretlige område.

2.7. Lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning

Ved loven nedlægges statsamterne pr. 1. januar 2007, og deres arbejde på det familieretlige område overtages af fem nye statsforvaltninger. Overalt i lov om forældremyndighed og samvær ændres ”statsamt” derfor til ”statsforvaltning”.

3. Indholdet af anordningsudkastet

Lov om forældremyndighed og samvær foreslås sat i kraft for Færøerne uden betydelige ændringer.

Ændringerne består hovedsageligt i, at de beføjelser, som i Danmark udøves af statsamtterne, på Færøerne tillægges Rigsombudsmanden. Endvidere har Landsstyret anmodet om, at orienteringsretten i § 18 ikke omfatter private sygesyge, da sådanne ikke findes på Færøerne.

Derimod foreslås ikke alle dele af loven sat i kraft for Færøerne:

Ændringerne af ægteskabsloven, jf. § 35 i lov om forældremyndighed og samvær, er delvist indarbejdet i anordning nr. 37 af 22. januar 2002 om ikrafttræden for Færøerne af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, mens lovens § 34 vedrørende ændring af retsplejeloven først vil blive indarbejdet i et eventuelt senere forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje mv.

Udkastet omfatter heller ikke ændringen af lov om registreret partnerskab, jf. § 36, idet denne lov ikke er sat i kraft på Færøerne.

Derudover sættes de ændringer af lov om forældremyndighed og samvær, som følger af lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven), jf. pkt. 2.4., kun delvist i kraft. De ændringer, der følger af § 2, nr. 1 og 2, i denne lov, kan først sættes i kraft i forbindelse med en eventuel gennemførelse af børneloven på Færøerne.

De ændringer af lov om forældremyndighed og samvær, der følger af udmøntningen af kommunalreformen på det familieretlige område, jf. pkt. 2.6., er heller ikke medtaget i udkastet. Dette skyldes, at der er tale om en omfattende reform af myndighedsstrukturen, som det ikke umiddelbart vil være muligt at gennemføre for Færøerne.

Endelig er overførslen af opgaver fra statsamtterne til statsforvaltningerne, jf. pkt. 2.7., heller ikke medtaget i udkastet, da denne ændring ikke har betydning for Færøerne.

4. Ændringerne i retstilstanden på Færøerne

Udkastet ændrer på flere punkter retstilstanden i forhold til den gældende myndighedslov for Færøerne.

Den væsentligste ændring består i adgangen for ugifte forældre til at aftale fælles forældremyndighed. Endvidere skal der ikke i forbindelse med forældrenes separation eller skilsmisse tages stilling til spørgsmålet om forældremyndighed. Dette indebærer, at den fælles forældremyndighed fortsætter efter separationen eller skilsmissen, medmindre en af forældrene kræver den ophævet.

Hvis forældrene ikke lever sammen, eller hvis de agter at ophæve samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Enhver af forældrene kan således når som helst kræve, at der bliver truffet afgørelse om, at forældremyndigheden for fremtiden skal tilkomme en af dem alene.

Hvis forældrene ikke kan blive enige om, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene, afgøres spørgsmålet af retten.

I øvrigt bevares grundreglerne om forældremyndighed. Moderen har således fortsat forældremyndigheden alene, hvis forældrene ikke er gift med hinanden, medmindre de aftaler fælles forældremyndighed.

Rigsombudsmanden skal ikke længere godkende aftaler om fælles forældremyndighed eller om overførsel af forældremyndighed mellem barnets forældre; sådanne aftaler er gyldige, blot de anmeldes til Rigsombudsmanden. Andre forældremyndighedsaftaler kræver godkendelse, som kun kan nægtes, hvis aftalen strider mod, hvad der er bedst for barnet.

En ugift far kan få forældremyndigheden overført til sig, hvis han kan sandsynliggøre, at ændringen er bedst for barnet. Har faderen levet sammen med moderen i længere tid, og opstår der uenighed om forældremyndigheden ved samlivsophævelsen, stilles forældrene lige med hensyn til at få forældremyndigheden, da retten skal tage stilling til, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene under særlig hensyn til, hvad der er bedst for barnet. Den ugifte far stilles således, som om han havde haft del i forældremyndigheden. Dette er en lempelse i forhold til den gældende § 28, stk. 2, i myndighedsloven, hvor en overførsel til faderen alene kan ske, såfremt det er påkrævet under særlige hensyn til barnets tarv.

Udkastet indebærer endvidere, at hvis barnet er fyldt 12 år, skal der – før der træffes afgørelse om forældremyndighed eller samvær – finde en samtale sted med barnet derom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden betydning for sagen. Endvidere skal der finde en samtale sted med et barn under 12 år, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Modsat i dag, hvor overøvrigheden (Rigsombudsmanden) træffer afgørelse i en del af de sager, hvor forældrene er uenige om, hvem der skal have forældremyndigheden over børnene, indebærer udkastet, at alle tvister om forældremyndighed undergives domstolsbehandling. Ved uenighed om forældremyndigheden efter en indehavers død er det dog Rigsombudsmanden, der i første omgang skal afgøre tvisten, hvorefter Rigsombudsmandens afgørelse kan indbringes for retten, der i givet fald skal træffe ny realitetsafgørelse i sagen.

Området for fastsættelse af samvær udvides til også at omfatte situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, eller hvor samværsforælderen aldrig har haft kontakt med barnet. Der indføres mulighed for at fastsætte anden kontakt end samvær (eksempelvis brevveksling), og den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, får mulighed for i et vist omfang at få oplysninger om barnet.

Endelig får Rigsombudsmanden mulighed for at tilbyde børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling.

Den 3. februar 2006
J.nr.: 03-5019-00003

INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

14. FEB. 2006

J.nr. Fló-006/05-F

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

til

F O R S L A G

til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær

Dette notat indeholder bemærkninger til de enkelte bestemmelser i forslag af 3. februar 2006 til anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær.

Til kapitel 1. Forældremyndighed

Til § 1

Bestemmelsen om, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab, svarer til den gældende regel i myndighedsloven.

Indhold

Til § 2

Stk. 1, der fastlægger indholdet af forældremyndigheden, svarer til bestemmelsen i myndighedslovens § 19. Efter *stk. 2*, som blev indsat ved lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten), fremgår det, at forældremyndigheden medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling. Bestemmelsen indebærer, at fysisk vold i forbindelse med opdragelse af børn bliver strafbart i samme omfang som vold mod andre mennesker og i andre sammenhænge.

Til § 3

Bestemmelsen handler om forældrenes samtykke til barnets rejse til udlandet, hvis der er fælles forældremyndighed, og forældrene er uenige om forældremyndigheden. Bestemmelsen suppleres af § 22, hvorefter forældremyndigheden midlertidigt kan tillægges den ene af forældrene, hvis der er risiko for, at den anden vil bringe barnet ud af det danske rige.

Indehavere

Til § 4

Bestemmelsen, hvorefter gifte forældre automatisk har fælles forældremyndighed, svarer til dels til den gældende myndighedslovs § 21. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages.

Til § 5

Det fremgår af § 5, at hvis forældrene ikke er gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6. Bestemmelsen om ugifte forældres retstilling svarer til myndighedslovens § 28, stk. 1. Dog er henvisningen til § 6 ny, jf. nedenfor.

Aftale om fælles forældremyndighed

Til § 6

Bestemmelsen medfører, at forældre kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Den gælder således for separerede forældre, jf. § 4, 2. pkt., og for ugifte forældre, jf. § 5. Derudover er der efter 1. pkt. mulighed for, at forældre, hvoraf den ene som følge af aftale eller dom i en periode har haft forældremyndigheden alene, på ny kan aftale at få fælles forældremyndighed, hvad enten forældrene tidligere har været gift eller ej. En aftale om fælles forældremyndighed skal anmeldes til Rigsombudsmanden for at være gyldig, jf. pkt. 2. Dog kan retten modtage en anmeldelse om fælles forældremyndighed, såfremt forældremyndighedssagen behandles der.

Samlivsophævelse

Til § 7

Efter § 7 kræves det, at der foreligger samlivsophævelse, eller at der er truffet beslutning herom, før den fælles forældremyndighed kan ophøre. Er denne betingelse opfyldt, kan enhver af forældrene kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Der er således ikke adgang til at påtvinge den ene af forældrene fælles forældremyndighed mod dennes vilje, selvom det må skønnes, at fælles forældremyndighed er det bedste for barnet.

Ophør af den fælles forældremyndighed kan gennemføres ved forældrenes aftale eller i tilfælde af tvist ved dom.

Ophør af fælles forældremyndighed

Til § 8

§ 8 regulerer ophør af den fælles forældremyndighed. Ifølge *stk. 1* kan forældrene ved ophør af fælles forældremyndighed aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftaler om ophør af fælles forældremyndighed skal for at være gyldige anmeldes til Rigsombudsmanden eller til retten, hvis en sag om forældremyndighed er indbragt til retten.

Er forældrene uenige, fremgår det af *stk. 2*, at spørgsmålet om, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene, afgøres af retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet.

Genoptagelse af samlivet

Til § 9

Bestemmelsen supplerer § 28 i anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, hvorefter separationens virkninger bortfalder for fremtiden, hvis ægtefællerne genoptager eller fortsætter samlivet.

Efter bestemmelsen genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Bestemmelsen gælder kun for gifte forældre.

Der henvises i bestemmelsen til § 8. Bestemmelsen i § 9 omfatter således de tilfælde, hvor den fælles forældremyndighed for gifte forældre er ophørt enten i forbindelse med en samlivsophævelse eller en separation.

Overførsel ved aftale

Til § 10

Stk. 1 vedrører muligheden for ved aftale at overføre forældremyndigheden fra den forælder, der har forældremyndigheden alene til den anden forælder, der ikke har del i forældremyndigheden. En sådan aftale skal anmeldes til Rigsombudsmanden eller til retten for at være gyldig. Aftalen kræver ikke godkendelse.

Stk. 2 vedrører muligheden for ved aftale at overføre forældremyndigheden til andre end den anden forælder. En sådan aftale skal godkendes af Rigsombudsmanden. Aftaler, hvorved forældremyndigheden overføres til den anden forælder og dennes nye ægtefælle eller til barnets bedsteforældre, skal ligeledes godkendes.

Overførsel til faderen ved dom

Til § 11

Bestemmelsen lemper de hidtil gældende betingelser for at få overført forældremyndigheden til den ugifte far ved ophør af et længerevarende samliv med barnets mor. Bestemmelsen tilsigter således at styrke retsstillingen for den ugifte far, som ikke har del i forældremyndigheden.

Ved *stk. 1* sidestilles under visse betingelser et længerevarende samlivsforhold med et ægteskab, idet kriterierne for placeringen af forældremyndigheden i tilfælde, hvor en ugift far anlægger sag om overførsel af forældremyndigheden umiddelbart efter ophør af samlivet med moderen, er de samme som ved ophør af fælles forældremyndighed, jf. § 8, stk. 2. Kerneområdet for bestemmelsen er situationer, hvor forældrene har boet sammen siden barnets fødsel, og barnet ved samlivsophævelsen er over spædbarnsalderen. For denne gruppe af forældre vil kravet om et længerevarende samliv typisk ikke give anledning til problemer. Ophæves et ellers stabilt samliv nogle måneder efter barnets fødsel, vil betingelsen om et længerevarende samliv også kunne være opfyldt, idet kravet må ses i relation til barnets levetid. Flytter forældrene først sammen nogen tid efter, at barnet er født, skal samme afvejning foretages. I disse tilfælde vil et samliv, som kun har varet i nogle måneder, typisk ikke være tilstrækkeligt til at kunne begrunde, at faderen og moderen ved en tvist om forældremyndigheden ligestilles. Flytter forældrene derimod sammen, når barnet er fem år, og ophæves samlivet igen efter to år, når barnet er syv år, vil betingelsen om et længerevarende samliv normalt være opfyldt. Ophæves samlivet mellem forældrene i dette tilfælde derimod allerede efter seks måneder, vil betingelsen normalt ikke være opfyldt.

Det er endvidere en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at sagen om overførsel af forældremyndigheden anlægges i tilknytning til samlivsophævelsen, medmindre udskydelsen skyldes særlige forhold.

Er betingelserne i *stk. 1* ikke opfyldt, f.eks. fordi forældrene ikke har boet sammen, eller fordi faderen venter med at anlægge sag til nogen tid efter, at samlivet er ophørt, gælder reglen i *stk. 2*. Efter denne bestemmelse har faderen bevisbyrden for, at en overførsel af forældremyndigheden

til ham vil være bedst for barnet. Efter bestemmelsens 2. pkt. skal det tillægges vægt, om forældremyndighedsindehaveren uden rimelig grund hindrer gennemførelse af samvær. Samværschikane kan imidlertid ikke i sig selv føre til overførsel af forældremyndighed. Det skal altid vurderes, om det vil være bedst for barnet, at forældremyndigheden overføres til den anden forælder.

Ændring ved dom

Til § 12

§ 12 omhandler den situation, hvor den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, ønsker at få overført forældremyndigheden til sig.

Af *stk. 1* fremgår det, at i tilfælde, hvor forældremyndigheden ved aftale eller dom er tillagt en af forældrene alene, kan retten, når særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Om betydningen af samværschikane henvises til bemærkningerne til § 11, stk. 2.

Ifølge *stk. 2* gælder bestemmelsen også i tilfælde, hvor der anlægges ny sag, efter at faderen ikke har fået medhold under en sag om overførsel af forældremyndigheden efter § 11.

Ifølge *stk. 3* kan en aftale efter § 10 eller en afgørelse efter § 13 om fordeling af forældremyndigheden i tilfælde af dødsfald kun ændres af retten under samme betingelser som nævnt i *stk. 1*. Det vil sige, at forældremyndigheden i disse tilfælde kan overføres, når særlige grunde taler derfor, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold.

Dødsfald

Til § 13

Denne bestemmelse handler om, hvem der har eller skal have forældremyndigheden, hvis en eller begge forældremyndighedsindehavere dør. Bestemmelsen indebærer, at der altid skal udpeges en ny indehaver af forældremyndigheden, hvis et dødsfald fører til, at et barn er uden en sådan.

Efter *stk. 1, 1. pkt.*, forbliver forældremyndigheden hos den efterlevende af forældrene, hvis den ene af forældrene dør, og de havde fælles forældremyndighed. Boede barnet imidlertid ikke hos den efterlevende ved dødsfaldet, kan en anden i disse tilfælde anmode om at få tillagt forældremyndigheden med den virkning, at der skal træffes afgørelse om, hvem forældremyndigheden skal tilfalde, jf. *stk. 1, 2. pkt.* Efter *stk. 1, 3. pkt.*, kan en anmodning fra andre end den efterlevende kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende.

Bevirker et dødsfald, at ingen har forældremyndigheden over et barn, enten fordi den efterlevende af forældrene er uden del i forældremyndigheden, eller fordi ingen af forældrene lever, bestemmes det under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden, jf. *stk. 2, 1. og 2. pkt.*

Det fremgår af *stk. 3, 1. pkt.*, at hvis en af forældrene har forældremyndigheden alene, og denne har forvoldt den anden af forældrenes død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende, jf. *stk. 3, 2. pkt.*

Det fremgår af *stk. 4*, at forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Afgørelser efter *stk. 1-4* træffes af Rigsombudsmanden, jf. *stk. 5*, og kan indbringes for retten inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, jf. *stk. 6*. Afgørelserne kan ikke påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Til § 14

Denne bestemmelse omhandler adgangen for indehaveren af forældremyndigheden til at tilkende-give, hvem der efter dennes død bør have tillagt forældremyndigheden. Bestemmelsen svarer med

mindre ændringer til den gældende myndighedslovs § 14, hvorefter forældre har mulighed for at tilkendegive, hvem der efter deres død skal være værge for et mindreårigt barn, over hvilket de har forældremyndigheden.

Til kapitel 2. Samvær mv.

Til § 15

Reglen i § 15 om adgangen til samvær erstatter myndighedslovens § 27. Den personkreds, der er omfattet af reglen om samvær, er udvidet i forhold til den gældende lovs § 27, som kun omfatter forældre, der ikke har del i forældremyndigheden, og derfor ikke tilfælde, hvor der er fælles forældremyndighed.

Efter bestemmelsen er reglerne om samvær løsrevet fra forældremyndigheden, således at den af forældrene, der ikke har barnet boende, har ret til samvær, uanset om der er fælles forældremyndighed eller ej.

Bestemmelsen medfører, at der tillige vil blive mulighed for at få behandlet tvister om samvær forud for og uafhængigt af en afgørelse om fordeling af forældremyndigheden. En anmodning om samvær vil således kunne indgives til Rigsombudsmanden, så snart det ligger fast, hos hvem barnet efter samlivsophævelsen skal bo i en kortere eller længere tid, uden at afvente separationen eller skilsmissen. Spørgsmålet om barnets bopæl kan bero på en aftale eller de faktiske forhold. Skal der føres retssag om forældremyndigheden, kan samværssagen behandles uafhængigt heraf af Rigsombudsmanden. Bliver resultatet af retssagen, at barnet skal flytte bopæl, må den af forældrene, der ikke længere har barnet boende, ansøge Rigsombudsmanden om samvær.

Endelig medfører bestemmelsen, at der kan fastsættes samvær, selvom samværsforælderen aldrig har haft kontakt med barnet. Om afslag på samvær henvises til bemærkningerne til § 16, stk. 3.

Til § 16

Det fremgår af *stk. 1*, at Rigsombudsmanden træffer afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet, og at afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Rigsombudsmanden tager ved afgørelsen om samvær hensyn til barnets interesse i at have kontakt til begge forældre.

Når det gælder lidt større børn, fastsættes der som udgangspunkt samvær i følgende omfang: hver 2. weekend (fredag til søndag), 1 hverdag hver 2. uge, nogle dage i julen og påsken samt 1-2 uger i sommerferien. Der fastsættes endvidere ofte samvær i efterårs- og vinterferierne.

Dette er ikke til hinder for at fastsætte samvær i videre omfang, eksempelvis hvis samværsforælderen hidtil efter aftale har haft en større kontakt med barnet. Der er dog ikke hjemmel til at fastsætte deleordninger.

Ved små børn fastsættes der samvær i mindre omfang. Det samme gælder, hvis barnet i længere tid ikke har haft kontakt med samværsforælderen, eller kun har haft kontakt i begrænset omfang. I disse situationer søges omfanget af samvær optrappet. Der kan dog altid forekomme situationer, hvor det er bedst for barnet at have kontakt med samværsforælderen, men hvor der i lange perioder, eventuelt permanent, kun er samvær i begrænset omfang.

Stk. 2 fastlægger kriterierne for ændring af en aftale eller afgørelse om samvær. Det kræves efter bestemmelsen, at ændringen er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Dette indebærer, at den af forældrene, der anmoder om ændring af samværet, normalt vil skulle påvise, at der foreligger væsentlige nye forhold, før der kan blive tale om en ændring af den tidligere afgørelse eller aftale. Rigsombudsmanden skal efter bestemmelsen som udgangspunkt kun tage stilling til spørgsmål, der har betydning for de overordnede rammer omkring samværet. Hermed tænkes navnlig på spørgsmål, som har betydning for, om samværet overordnet set kan gennemføres. Spørgsmål af mere detailpræget karakter må parterne henvises til at løse indbyrdes, eventuelt gennem børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling, jf. § 27.

Stk. 3 vedrører afslag på og ophævelse af en aftale eller afgørelse om samvær. Efter bestemmelsen kræves det, at afslaget eller ophævelsen er påkrævet af hensyn til barnet. Bestemmelsen gi-

ver mulighed for at afslå samvær, hvis eksempelvis samværsforælderen har udøvet vold eller begået andre former for overgreb mod barnet, hvis samværsforælderen ikke har haft kontakt med barnet i lang tid, eller hvis forholdet mellem forældrene er så konfliktfyldt, at afslag på samvær er påkrævet af hensyn til barnet. Efter bestemmelsen kan samvær endvidere afslås, hvis et barn med den fornødne alder og modenhed ikke ønsker at have kontakt med samværsforælderen, jf. § 28 om høring af børn. Afgørelse om afslag på samvær beror altid på en konkret vurdering, og til brug for afgørelsen vil det ofte være nødvendigt at foretage en børnesagkyndig undersøgelse. Bestemmelsen i *stk. 4* giver ministeren for familie- og forbrugeranliggender hjemmel til at fastsætte regler om overvåget samvær. Efter bestemmelsen i *stk. 1* kan Rigsombudsmanden ved en afgørelse om samvær træffe de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed. Der er således adgang til i særlige tilfælde at fastsætte vilkår om, at samværet skal udøves under overværelse af andre, eventuelt på et bestemt sted.

Anden kontakt

Til § 17

§ 17 vedrører anden kontakt end samvær i form af telefonsamtaler, brevveksling og lignende. Efter bestemmelsen kan Rigsombudsmanden træffe afgørelse om anden kontakt end samvær. Bestemmelsen kan anvendes, også selv om der er fælles forældremyndighed. De former for kontakt, der er omfattet af bestemmelsen, er f.eks. telefonsamtaler, brevveksling og lignende, herunder f.eks. udveksling af indspillede bånd og videoer, telefaxer, elektronisk post samt anden form for skriftlig meddelelse.

Bestemmelsen vil kunne anvendes som et supplement til et samvær, som på grund af afstanden mellem forældrenes bopæle er begrænset i forhold til samvær i sædvanligt omfang, jf. bemærkningerne til § 16, *stk. 1*. Bor samværsforælderen i en anden verdensdel og derfor kun kan se barnet i ferier, f.eks. 2-3 uger samlet en gang om året, kan telefonsamtaler eller skriftlig kontakt være et godt middel til at bevare forbindelsen og dermed en kontinuitet i relationerne.

Orientering om barnet

Til § 18

§ 18 vedrører adgangen for den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, til at få en orientering om barnet.

Bestemmelsen regulerer skolers, børneinstitutioners og social- og sundhedsvæsenets, samt privat praktiserende lægers – herunder privatpraktiserende speciallæger – og tandlægers ret og pligt til at videregive oplysninger også til forældre uden forældremyndighed uden at komme i strid med bestemmelser om tavshedspligt og uden at kunne mødes med indsigelser fra forældremyndighedsindehaveren. Reglen omhandler ikke aktindsigt og giver således ikke ret til at få udleveret kopier af sagsakter vedrørende barnet i videre omfang end de almindelige regler i offentlighedsloven. Bestemmelsen pålægger en pligt til at give en orientering, typisk i form af mundtlige oplysninger.

Bestemmelsen giver ikke beføjelser for den, der ikke har del i forældremyndigheden, til en aktiv kontakt med myndigheden, f.eks. i form af deltagelse i forældremøder eller forældrekonsultationer, heller ikke selv om den pågældende blot ønsker at være til stede. Orienteringen kan ikke danne grundlag for anmodninger eller krav til myndighederne. Der bliver således ikke tale om partsstatus for den af forældrene, der har krav på orientering.

Ifølge *stk. 1, 1. pkt.*, tilkommer adgangen til at få en orientering den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden. Reglen er ikke begrænset til forældre, der har en samværsafgørelse fra Rigsombudsmanden. Baggrunden herfor er, at et sådant krav ville skabe dokumentationsvanskeligheder for den pågældende af forældrene, idet samvær i de fleste tilfælde aftales uden myndighedernes bistand. Der vil i disse tilfælde ikke være en samværsafgørelse at forevise.

Bestemmelsen forudsætter, at der fremsættes en anmodning om at få orientering. Hermed tilkendegives, at der skal være tale om en individuel og konkret henvendelse om oplysninger. En generel eller stående opfordring om at blive holdt orienteret er således ikke tilstrækkelig og skal ikke imødekommes.

Ifølge *stk. 1, 2. pkt.*, kan myndigheden m.v. nægte at give oplysninger, hvis det er til skade for barnet. En afgørelse herom vil kunne påklages efter de regler om klageadgang, der gælder for vedkommende myndighed m.v.

Ifølge *stk. 1, 3. pkt.*, må der ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold, selv om dette kunne forekomme naturligt i forbindelse med orienteringen om og beskrivelsen af barnets situation. Det gælder f.eks. oplysninger om forældremyndighedsindehaverens fysiske eller psykiske helbredstilstand.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* kan Rigsombudsmanden i særlige tilfælde fratage den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få en orientering efter *stk. 1*.

Til kapitel 3. Arbejdsaftaler

Til §§ 19 og 20

Bestemmelserne i §§ 19-20 svarer til myndighedslovens §§ 35-36 om mindreåriges arbejdsaftaler.

Bestemmelserne er med nogle få sproglige ændringer uændret i forhold til myndighedsloven bortset fra, at myndighedslovens § 35, *stk. 1*, ikke er medtaget. Ifølge myndighedslovens § 35, *stk. 1*, træffer en mindreårig, der har indgået ægteskab, selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde. Da denne bestemmelse således kun omfatter personer, der ikke er under forældremyndighed, jf. § 1, og derfor må anses for overflødig, foreslås det, at bestemmelsen ophæves, jf. herved anordningens § 32, *stk. 2*.

Bestemmelserne i §§ 19-20 omfatter således kun børn og unge, der er under forældremyndighed. Efter den almindelige bestemmelse i § 2 om forældremyndighedens indhold kan børn og unge kun indgå arbejdsaftaler med tilladelse af forældremyndighedens indehaver. Ifølge § 19 kan et barn eller en ung, der er fyldt 15 år, og som med tilladelse af forældremyndighedsindehaveren på egen hånd har påtaget sig et arbejde, hvorved denne er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, selv ophæve aftalen og påtage sig andet arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver. Ifølge § 20 kan forældremyndighedens indehaver ophæve en aftale om personligt arbejde, som et barn eller en ung på egen hånd har påtaget sig, hvis hensynet til barnet eller den unges opdragelse eller velfærd kræver det.

Til kapitel 4. Midlertidige afgørelser

Forældremyndighed

Til § 21

Bestemmelsen giver retten muligheden for at træffe midlertidige afgørelser om, hvem forældremyndigheden skal tilkomme under en verserende retssag om forældremyndigheden. Bestemmelsen medfører, at der også kan træffes midlertidige afgørelser i ændringssager efter § 12 og i sager, hvor en ugift fader kræver forældremyndigheden efter § 11. Rettens afgørelse skal træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Herved understreges, at rettens afgørelse om, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme, kan være forskellig fra den endelige afgørelse i sagen.

Til § 22

Bestemmelsen giver mulighed for at træffe midlertidig afgørelse i tilfælde, hvor der er risiko for, at den ene af forældrene vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse af forældremyndigheden ved en færøsk domstol. Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor forældrene har fælles forældremyndighed.

Kompetencen til at træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed er efter bestemmelsen hos ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen) og Rigsombudsmanden, eller den, der bemyndiges hertil. Årsagen til, at det foreslås, at Familiestyrelsen i denne situation skal have kompetence til at træffe afgørelse, er, at en midlertidig afgørelse i de fleste situationer skal træffes meget hurtigt, hvorfor borgerne skal have mulighed for at kunne komme i kontakt med en kompetent myndighed døgnet rundt. Familiestyrelsen har en døgnåben hotline, hvor det er muligt at få råd og vejledning i bortførelsessager. Gennem denne hotline er det muligt at komme i kontakt med medarbejdere, der er bemyndiget til at træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed i bortførelsessituationer.

Endvidere kan der opstå situationer, hvor det er mere hensigtsmæssigt, at det er Familiestyrelsen, der træffer afgørelse, f.eks. hvor der er tvivl om, hvor barnet befinder sig, f.eks. hvis barnet har fast bopæl på Færøerne, men midlertidigt opholder sig i Danmark på samvær.

Dødsfald

Til § 23

Bestemmelsen skaber hjemmel til, at Rigsombudsmanden kan træffe midlertidig bestemmelse om forældremyndigheden under behandlingen af en sag om forældremyndigheden efter en indehavers død, jf. § 13.

Forhindring

Til § 24

Bestemmelsen medfører, at når den ene af to indehavere eller begge indehavere af forældremyndigheden er forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan Rigsombudsmanden afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe hindringen varer.

Samvær

Til § 25

Bestemmelsen i § 25 giver Rigsombudsmanden mulighed for at træffe midlertidig afgørelse om samvær i to forskellige situationer:

Den første situation drejer sig om midlertidig samvær under sager om opløsning af den fælles forældremyndighed i forbindelse med forældrenes samlivsophævelse, separation eller skilsmisse. Omfanget af et midlertidigt samvær i disse situationer må fastlægges i lyset af, at det er meningen, at barnet skal bevare kontakten med begge forældre, indtil forældremyndighedstvisten er afklaret. En manglende eller begrænset kontakt med barnet i denne periode bør ikke kunne komme til at indgå som et argument, når den endelige afgørelse om forældremyndighed skal træffes. Der vil således kunne fastsættes samvær ud over det, der i øvrigt ville være muligt inden for rammerne af sædvanlig praksis for fastsættelse af samvær, jf. bemærkningerne til § 16, stk. 1. Det afgørende er dog altid, hvad der er bedst for barnet under sagen.

Den anden situation drejer sig især om at begrænse, ændre eller suspendere et eksisterende samvær i tilfælde, hvor der er indgivet anmodning til Rigsombudsmanden om ophævelse eller ændring af samværet. Bestemmelsen kan bl.a. anvendes til at suspendere et samvær under behandlingen af en anmodning om ophævelse af samværet, hvis der er begrundet mistanke om, at samværsforælderen har begået overgreb e.lign. mod barnet. Det vil således være muligt at få undersøgt mistanken, uden at barnet udsættes for risiko for yderligere overgreb. Også her er det afgørende, hvad der er bedst for barnet under sagen.

En midlertidig afgørelse om samvær under en forældremyndighedssag bortfalder, når der er truffet en aftale eller afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes, mens en midlertidig afgørelse om samvær under en samværssag bliver afløst af en endelig samværsaftagørelse herom. Falder forældremyndigheds- eller samværssagen væk, vil det midlertidige samvær ligeledes bortfalde.

Ændring

Til § 26

§ 26 giver mulighed for at ændre midlertidige afgørelser efter §§ 21-25, således at der træffes ny midlertidig afgørelse.

Til kapitel 5. Børnesagkyndig rådgivning

Til § 27

Ifølge *stk. 1* skal Rigsombudsmanden tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed eller samvær. Formålet med rådgivningen er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der er bedst for barnet. Herved tilkendegives det, at overvejelser om, hvad hensynet til barnet tilsiger, bør indgå i rådgivningen. En rådgivning, hvor det at opnå enighed mellem forældrene er helt dominerende, vil måske kunne føre til uheldige resultater. Der bør ikke fokuseres så meget på en løsning af konflikten, at et forlig eller et kompromis bliver et altoverskyggende mål.

Rådgivningen skal dels give forældrene en dybere indsigt i deres egen og den anden forælders situation, dels styrke dem i at bruge deres egne ressourcer til at blive bedre i stand til at komme overens. Rådgivningen er derfor en hjælp til selvhjælp, og det optimale er, at forældrene selv finder en løsning på deres problemer. I anden række tilstræber rådgivningen at dæmpe konflikt-niveauet mellem forældrene og dermed mindske konflikternes påvirkning af børnene. Rådgiverne er typisk psykologer, psykiatere eller socialrådgivere med særlig erfaring i familieforhold.

I 2001 blev statsamternes rådgivningstilbud efter den tilsvarende bestemmelse i lov om forældremyndighed og samvær (§ 28) udvidet gennem indførelse af en landsdækkende ordning med konfliktmægling (mediation). Efter anordningen vil også Rigsombudsmanden tilbyde konfliktmægling.

Det grundlæggende synspunkt ved konfliktmægling er, at forældrene selv rummer den bedste løsning på deres konflikt. Det er mæglerens opgave at styre processen, mens forældrene selv har ansvaret for resultatet af mæglingen. Konfliktmægling har derfor til formål at sætte forældrene i stand til bedre at kunne indgå aftaler om barnet samt sikre, at disse aftaler får et indhold, som begge forældre kan respektere og arbejde for at overholde. På den måde ansvarliggøres forældrene i forhold til barnets situation. Et andet vigtigt formål med mæglingen er, at forældrene – selvom de ikke indgår egentlige aftaler om samværet – gennem mæglingen bliver udstyret med redskaber, som de kan anvende til at dæmpe konfliktniveauet mellem dem. På den måde kan barnets situation forbedres, fordi det vil føle sig mindre klemt i forældrenes konflikt. Ved hver konfliktmægling deltager normalt 2 mæglere, hvoraf som udgangspunkt den ene er sagsbehandler, mens den anden er børnesagkyndig rådgiver.

Udgangspunktet for tilbud om rådgivning eller konfliktmægling er, at der skal være uenighed mellem parterne. Dog er der efter *stk. 2* mulighed for at tilbyde rådgivning eller konfliktmægling om forældremyndighed eller samvær, selv om der ikke er uenighed herom, hvis Rigsombudsmanden skønner, at der er et særligt behov herfor.

Efter *stk. 3* kan Rigsombudsmanden undlade at tilbyde rådgivning eller konfliktmægling efter *stk. 1*, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller u hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der for nylig - inden for de sidste måneder - forgæves er gennemført en rådgivning, hvis forældrene er meget umodne og som følge heraf ikke modtagelige for rådgivning, hvis de er helt uden ressourcer, f.eks. pga. alkohol- eller narkotikamisbrug, eller hvis der har

været vold i familien. Der kan også være tilfælde, hvor den ene af forældrene klart nægter at medvirke til en løsning, der går vedkommende imod, og hvor rådgivning derfor vil være forgæves. Endelig kan der være sager, der på forhånd må anses for særligt vanskelige, og hvor rådgivningen ikke skønnes at være noget middel til løsning af forældrenes konflikt.

Til kapitel 6. Sagsbehandling

Til § 28

Bestemmelsen omhandler børns indflydelse på afgørelser om forældremyndighed og samvær. Efter *stk. 1* skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted herom med et barn, der er fyldt 12 år. En samtale kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden noget betydning for sagen. Sidstnævnte situation kan bl.a. opstå, hvis der allerede foreligger oplysninger om barnets holdning til samværet, f.eks. fra en børnesagkyndig undersøgelse.

Efter *stk. 2* skal der finde en samtale sted som nævnt i *stk. 1*, hvis barnet er under 12 år, og hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved vurderingen af, om barnet har den fornødne alder og modenhed, lægges der bl.a. vægt på, hvad den pågældende sag drejer sig om. Yngre børn – typisk fra 7-8 års alderen – vil som udgangspunkt kunne udtale sig om helt konkrete spørgsmål af mindre indgribende betydning, som f.eks. samvær i ferieperioder, på fødselsdage og i julen, tilrettelæggelse af samværet i forhold til fritidsinteresser, om barnet kan rejse alene til og fra samvær mv. Barnet skal derimod normalt være ældre for at kunne udtale sig om spørgsmål af mere vidtrækkende karakter, som f.eks. ophævelse af samvær.

Bestemmelsen gælder også ved domstolenes behandling af sager om forældremyndighed. Reglen suppleres i retssager af reglen i retsplejelovens § 450 a, hvorefter retten kan bestemme, at en eller begge parter ikke må overvære den samtale, der skal finde sted efter myndighedslovens § 26 (nu anordningens § 28). Inden sagen afgøres, skal parterne dog ifølge bestemmelsen gøres bekendt med indholdet af samtalen, medmindre dette vil stride mod de hensyn, der har ført til udelukkelsen

Til § 29

Efter § 29 er der pligt til at indhente en erklæring fra den af forældrene, der er uden del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse om forældremyndighed efter § 10, *stk. 2*, og § 13, *stk. 2*, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Til § 30

Bestemmelsen lovfæster i *stk. 1* den almindelige klageadgang på det familieretlige område fra Rigsombudsmanden til ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen). Dette omfatter dog ikke afgørelser om forældremyndighed ved dødsfald efter § 13.

Stk. 2 giver ministeren for familie- og forbrugeranliggender mulighed for at fastsætte nærmere regler om klagesagers behandling og om Rigsombudsmandens adgang til af egen drift at genoptage behandlingen af en sag på baggrund af en klage (remonstration), f.eks. hvis der i klagen påberåbes væsentlige nye oplysninger, der kan have betydning for afgørelsens resultat, eller hvis klagen indeholder nye ansøgninger. Når Rigsombudsmanden genoptager en sag på baggrund af en klage, skal dette meddeles klageren med vejledning om, at klageren kan indbringe afgørelsen herom for ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen). Bestemmelsen giver ikke mulighed for at fastsætte klagefrister.

Stk. 3 bemyndiger ministeren for familie- og forbrugeranliggender til at udfærdige administrative regler til gennemførelsen af anordningen. Efter bestemmelsen kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætte regler om Rigsombudsmandens og domstolenes behandling af sager

efter anordningen, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.

Det er for Rigsombudsmandens vedkommende bl.a. hensigten at fastsætte regler om anmeldelse af forældremyndighedsaftaler og regler om børnesagkyndig rådgivning efter § 27. For så vidt angår domstolene vil det være muligt at fastsætte regler om, at domstolene skal give andre myndigheder oplysninger om de anmeldelser af aftaler om fælles forældremyndighed, der indgives til domstolene. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om, at domstolene skal give oplysninger om aftaler og afgørelser om forældremyndighed til brug for en central registrering heraf. Det er ikke hensigten i øvrigt at fastsætte regler om domstolenes behandling af forældremyndighedssager, idet domstolsbehandlingen er reguleret af bestemmelserne i retsplejeloven.

Til kapitel 7. Internationale aftaler

Til § 31

Efter § 31 kan regeringen indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk rets og fremmed rets regler om forældremyndighed og samvær. Endvidere kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om forældremyndighed og samvær. Bestemmelsen giver mulighed for – efter aftale med de færøske myndigheder – at sætte sådanne overenskomster i kraft for Færøerne.

Til kapitel 8. Ikrafttræden mv.

Til § 32

Der skal i forbindelse med anordningens ikrafttræden på Færøerne udarbejdes nye administrative forskrifter. For at give den fornødne tid hertil foreslås det, at anordningens ikrafttræden fastsættes til den [1. oktober 2006], jf. *stk. 1*. Dette ikrafttrædelsestidspunkt forudsætter, at Lagtinget vedtager ikrafttrædelsen af anordningen i løbet af foråret 2006, og at Rigsombudsmanden på dette tidspunkt er klar til at administrere loven – især i relation til overvåget samvær, tilbud om børnesagkyndig rådgivning mv.

Ifølge *stk. 2*, ophæves de regler i myndighedsloven, som anordningen skal erstatte. Det drejer sig om § 14, hele kapitlet III (§§ 18-32) med overskriften ”Om forældremyndighed”. Som følge af det foreslåede nye kapitel 3 om arbejdsaftaler skal også den gældende lovs §§ 35-37 ophæves. Udgangspunktet ifølge § 32, *stk. 1*, er, at anordningen finder anvendelse med hensyn til alle spørgsmål, hvorom der skal træffes afgørelse efter anordningens ikrafttræden. Dette indebærer bl.a., at reglerne om anmeldelse og godkendelse i § 6, § 8 og § 10, *stk. 2*, også vil kunne finde anvendelse på verserende retssager.

Af *stk. 3* fremgår det, at hvis der ikke før den [1. oktober 2006] er afsagt endelig dom i en sag efter den hidtidige bestemmelse i myndighedslovens § 28, *stk. 2*, vedrørende overførsel af forældremyndigheden til faderen, anvendes denne anordnings § 11.

I *stk. 4* præciseres det, at § 12 om ændring af aftaler eller afgørelse om forældremyndighed og § 16, *stk. 2* og 3, om ændring eller ophævelse af aftaler eller afgørelser om samvær også finder anvendelse på afgørelser og aftaler, der hidrører fra før den nye anordnings ikrafttræden.

Endvidere præciseres det i *stk. 5*, at bestemmelsen i anordningens § 13 vedrørende fastsættelse af forældremyndighed i forbindelse med dødsfald også finder anvendelse, hvis dødsfaldet er sket inden anordningens ikrafttræden.

Til § 33

Der er tale om konsekvensændringer som følge af, at de gældende regler i myndighedslovens kapitel 2 om forældremyndighed ophæves og erstattes af reglerne i anordningen.

BILAG

I dette bilag er til venstre (i kursiv) indsat den gældende formulering af bestemmelser, der vedrører denne anordning.

<p>Myndighedsloven, som den i dag er gældende for Færøerne <i>(Nedenstående bestemmelser ophæves ved ikrafttræden af lov om forældremyndighed og samvær)</i></p>	<p>Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær</p>
<p><i>§ 18. Mindreårige står under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.</i></p>	<p>§ 1. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.</p>
<p><i>§ 19. Forældremyndigheden medfører pligt til at sørge for barnets person og beføjelse til at træffe bestemmelse om dets personlige forhold.</i></p>	<p>§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p><i>Stk 2.</i> Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.</p>
<p><i>§ 20. Forældrene er berettiget til at anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under behørig hensyntagen til deres og barnets stilling og vilkår.</i></p>	<p><i>Stk 3.</i> Forældrene kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p>§ 3. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er de uenige om, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet.</p>
<p><i>§ 21. Forældremyndigheden over ægtebarn tilkommer forældrene i forening.</i></p>	<p>§ 4. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages, eller forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6.</p>
<p><i>§ 28, stk.1. Forældremyndigheden over børn uden for ægteskab tilkommer moderen.</i></p>	<p>§ 5. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p>§ 6. Forældrene kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen er kun</p>

§ 24, stk. 1. Er samlivet mellem forældrene hævet, træffer overøvrigheden, såfremt nogen af dem begærer det, bestemmelse om, hvem af dem forældremyndigheden skal tilkomme, eller hvis den ene ikke findes at burde have forældremyndigheden over alle børnene, hvorledes de skal fordeles mellem forældrene. Er de enige, træffes afgørelsen overensstemmende med deres ønsker, for så vidt det ikke åbenbart ville stride mod børnenes tarv. Er de ikke enige, afgøres spørgsmålet efter, hvad der under særligt hensyn til børnenes tarv findes billigt. Er det godtgjort, at den ene af forældrene væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, og skønnes de begge lige egnede til at opdrage børnene, skal den anden af forældrene være nærmest til at få forældremyndigheden. Børn under 2 år bør dog kun under ganske særlige omstændigheder fjernes fra moderen.

(NY)

(NY)

gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

§ 7. Lever forældrene ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan hver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

§ 8. Skal den fælles forældremyndighed ophøre, kan forældrene aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Er forældrene uenige, afgør retten, under særligt hensyn til hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

§ 9. Er der truffet aftale eller afgørelse efter § 8 om, at en af forældrene skal have forældremyndigheden alene, genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Er forældrene ugifte eller fraskilte, får de ikke på ny fælles forældremyndighed, medmindre de indgår aftale herom efter § 6.

§ 10. Forældremyndigheden kan ved aftale overføres fra den ene af forældrene til den anden. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af Rigsombudsmanden overføres til andre end en af forældrene. Forældremyndigheden kan overføres til et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan aftalen godkendes af retten.

§ 28, stk. 2. Forældremyndigheden over barnet kan ved dom tillægges faderen, såfremt det findes påkrævet under særligt hensyn til barnets tarv. Ved afgørelsen skal navnlig lægges vægt på faderens hidtidige forbindelse med barnet.

(NY)

§ 23. Gør den ene af forældrene sig skyldig i groft misbrug eller grov forsømmelse ved udøvelsen af forældremyndigheden, er den drikfældig eller fører den et lastefuldt liv, kan overøvrigheden bestemme, at forældremyndigheden skal tilkomme den anden alene.

§ 25. Dør en af forældrene, forbliver forældremyndigheden hos den anden alene. Er begge forældre døde, tilkommer forældremyndigheden værgeren.

§ 26. Dør den af forældrene, som efter § 24 har fået forældremyndigheden, bliver denne af overøvrigheden på begæring at tillægge den efterlevende, medmindre hensynet til barnets tarv tilsiger andet.

§ 28, stk. 4. Dør den af forældrene, der har

§ 11. Har forældre, der ikke er gift med hinanden, levet sammen i længere tid, uden at de har fælles forældremyndighed, og kræver faderen forældremyndigheden ved samlivets ophør, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er bedst for barnet. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

§ 12. Er forældremyndigheden ved aftale eller dom tillagt en af forældrene alene, kan retten, når særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også, hvis faderen ikke har fået forældremyndigheden under en sag efter § 11.

Stk. 3. Aftale efter § 10 eller afgørelse efter § 13 kan ændres af retten under samme betingelser som nævnt i stk. 1.

§ 13. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bør barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende. Bør barnet ved dødsfaldet hos den efterlevende, og har denne forvoldt den anden forældremyndighedsindehavers død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndig-

forældremyndigheden, tillægges overøvrigheden efter anmodning den efterlevende forældremyndigheden, medmindre hensynet til barnets tarv tilsiger andet.

§ 14. Har forældre bestemt, hvem der efter deres død skal være værge for et mindreårigt barn, over hvilket de havde forældremyndigheden, beskikkes den udpegede, medmindre barnets tarv tilsiger andet.

§ 27. Den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden over barnet, har ret til personligt samkvem med barnet.

Stk. 2. Faderen til et barn uden for ægteskab har dog kun ret til personlig samkvem med barnet, såfremt overøvrigheden finder at det er foreneligt med barnets tarv, og at særlige omstændigheder, herunder navnlig faderens hidtidige forbindelse med barnet, taler derfor.

Stk. 3. Overøvrigheden træffer efter begæring bestemmelse om omfanget og udøvelsen af samkvemsret efter stk. 1 og 2

heden alene, og dør denne, eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og har denne forvoldt den anden af forældrenes død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 4. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Stk. 5. Afgørelser efter stk. 1-4 træffes af Rigsombudsmanden og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 6. Rigsombudsmandens afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, som Rigsombudsmanden har tillagt forældremyndigheden.

§ 14. Indehavere af forældremyndigheden kan tilkendegive, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden. Tilkendegivelsen følges, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derimod. Den efterlevendes fortrinsstilling efter § 13 gælder dog uanset en modsat tilkendegivelse.

§ 15. Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har barnet boende, har ret til samvær.

§ 16. Rigsombudsmanden træffer efter anmodning afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kan fastsætte de nødvendige

<p><i>og kan ophæve samkvemsretten, såfremt hensynet til barnets tarv eller andre vægtige grunde taler derfor.</i></p>	<p>bestemmelser i forbindelse hermed. Afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet.</p>
<p>(NY)</p>	<p><i>Stk. 2.</i> Rigsombudsmanden kan ændre en aftale eller afgørelse om samvær, hvis ændringen er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentlig forandrede forhold.</p>
<p>(NY)</p>	<p><i>Stk. 3.</i> Rigsombudsmanden kan afslå at fastsætte samvær eller ophæve en aftale eller afgørelse herom, hvis det er påkrævet af hensyn til barnet.</p>
<p>(NY)</p>	<p><i>Stk. 4.</i> Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om overvåget samvær.</p>
<p>(NY)</p>	<p>§ 17. Rigsombudsmanden kan i særlig tilfælde træffe bestemmelse om anden kontakt med barnet for den af forældrene, der ikke har barnet boende, i form af telefonsamtaler, brevveksling og lignende.</p>
<p>(NY)</p>	<p>§ 18. Den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden, har ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet samt privat praktiserende læger og tandlæger. Myndigheden, institutionen, lægen eller tandlægen kan nægte at give oplysninger, hvis det er til skade for barnet. Der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold.</p>
<p>§ 35. En mindreårig der har indgået ægteskab, træffer selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Har en mindreårig med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved han er blevet i stand til</p>	<p><i>Stk. 2.</i> Rigsombudsmanden kan i særlige tilfælde efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller en af de i stk. 1 nævnte institutioner m.v. fratage den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få orientering efter stk. 1. En afgørelse efter 1. pkt. har virkning fra det tidspunkt, hvor institutionen modtager meddelelse om afgørelsen.</p>
	<p>§ 19. Har et barn eller en ung, der er under forældremyndighed, jf. § 1, med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved denne er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, kan den pågældende, hvis denne er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lig-</p>

selv at sørge for sit underhold, kan han, for så vidt han er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 36. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som en mindreårig på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til den mindreåriges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med rimelig varsel, og hvor billighed taler derfor, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

(NY)

(NY)

(NY)

§ 22. Er den af forældrene ved fraværelse, sygdom eller af anden grund midlertidigt forhindret i at deltage i bestemmelser angående barnets anliggender, og kan en afgørelse ikke uden ulempe opsættes, udøves bestemmelsesretten af den anden. Denne må dog ikke træffe nogen afgørelse af

nende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 20. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som et barn eller en ung på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til barnets eller den unges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med passende varsel, og hvor det findes rimeligt, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

§ 21. Er der anlagt retssag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en dom, der kan fuldbyrdes, og bortfalder, hvis sagen hæves eller afvises.

§ 22. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender, Rigsombudsmanden eller den, der bemyndiges hertil, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene.

§ 23. Under en sag ved Rigsombudsmanden om forældremyndighed efter en indehavers død, jf. § 13, kan Rigsombudsmanden bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

§ 24. Er indehaveren, den ene af to indehavere eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan Rigsombudsmanden afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

indgribende betydning for barnets fremtid, medmindre dettes tarv utvivlsomt kræver det.

Stk. 2. Er den ene af forældrene i længere tid forhindret i at deltage i forældremyndighedens udøvelse, kan overøvrigheden bestemmes, at forældremyndigheden indtil videre skal tilkomme den anden alene.

§ 31. Såfremt indehaveren af forældremyndigheden ved fraværelse, sygdom eller af anden grund er forhindret i at udøve denne, kan overøvrigheden, når den anser det for påkrævet, bestemme, hvem der skal udøve forældremyndigheden, så længe tilstanden varer.

(NY)

§ 25. Under en sag om forældremyndighed eller samvær kan Rigsombudsmanden efter anmodning træffe afgørelse om midlertidigt samvær. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen.

(NY)

§ 26. En midlertidig afgørelse efter §§ 21-25 kan ændres, hvis det er bedst for barnet. Er retssag anlagt, træffes afgørelsen om forældremyndighed af retten.

(NY)

§ 27. Rigsombudsmanden skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed og samvær. Formålet er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der bedst for barnet.

Stk. 2. Rigsombudsmanden kan i andre tilfælde tilbyde børnesagkyndig rådgivning om forældremyndighed og samvær, hvis der skønnes at være et særligt behov herfor.

Stk. 3. Rigsombudsmanden kan undlade at tilbyde rådgivning efter stk. 1, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller uhensigtsmæssigt.

(NY)

§ 28. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen.

Stk. 2. Er barnet under 12 år, skal der finde

(NY)

en samtale sted som nævnt i stk. 1, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tillader det.

§ 29. Rigsombudsmanden skal indhente erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse efter § 10 eller § 13, stk. 2, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

(NY)

§ 30. Rigsombudsmandens afgørelser efter denne lov kan påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 13, stk. 1-4.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om klagers behandling.

Stk. 3. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om Rigsombudsmandens og domstolenes behandling af sager efter denne lov, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.

(NY)

§ 31. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk rets og fremmed rets regler om forældremyndighed og samvær. Overenskomsten finder anvendelse på Færøerne efter bekendtgørelse i Lovtidende og kundgørelse i Kunngerdabladet.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem færøske og andre nordiske landes regler om forældremyndighed og samvær.

§ 24, stk. 2. Ved separation eller skilsmisse vil der i bevillingen eller dommen være at træffe bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og herved finder reglerne i 1. stk. tilsvarende anvendelse

§ 29. Forældremyndigheden over adoptivbørn tilkommer adoptanten. Med

hensyn til børn, der er adopteret af ægtefæller, såvel som mandens af hustruens adopterede ægtebørn og hustruens af manden adopterede børn gælder samme regler som om ægtefællernes fællesbørn.

§ 30. Overførelse af forældremyndighed til andre end en offentlig myndighed eller en af de med offentlig anerkendelse virkende foreninger for børneforsorg kan kun ske med overøvrighedens godkendelse, som alene må meddeles, når det må antages at være til barnets tarv. Ydes der vederlag ved overførelsen af forældremyndigheden, bør overøvrighedens godkendelse i reglen kun meddeles på betingelse af, at vederlaget helt eller delvis sikres anvendt til bedste for barnet. Aftale om overførelse af forældremyndighed kan senere tilsidesættes af overøvrigheden, når afgørende omstændigheder, særligt hensynet til barnets tarv, kræver det.

Stk. 2. Dør den, til hvem forældremyndigheden er overført, træffer overøvrigheden bestemmelse om, hvem den skal tilfalde.

§ 32. Ved de i §§ 24, 26, 27 og 28 nævnte afgørelser er overøvrigheden ikke bundet ved mulige aftaler mellem forældrene. Afgørelser i henhold til nærværende kapitel kan senere forandres på begæring af en af forældrene, hvis væsentlig forandrede forhold kræver det. Er den tidligere afgørelse truffet ved dom, må begæring om dens forandring fremsættes for retten.

§ 37. Det har sit forblivende ved lovgivningens særlige regler om lærlingeforhold.

Den 3. februar 2006
J.nr.: 03-5019-00003

ALMINDELIGE BEMÆRKNINGER

til

F O R S L A G

til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær

1. Indledning

Færøernes Landsstyre har anmodet om, at reglerne om forældremyndighed og samvær på Færøerne bliver ført ajour med den danske lovgivning på området.

De danske regler om forældremyndighed og samvær findes i lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær, som ændret ved:

- Lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten)
- Lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven)
- Lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabets indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenklingspakke på det familieretlige område m.v.)
- Lov nr. 545 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område)
- Lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning.

Samtidig med at lov om forældremyndighed og samvær trådte i kraft i Danmark den 1. januar 1996, blev de regler i myndighedsloven, som den nye lov erstattede, ophævet. Ved værgemålslovens ikrafttræden den 1. januar 1997 blev den resterende del af myndighedsloven ophævet.

På Færøerne gælder myndighedsloven fra 1922, jf. lov nr. 277 af 30. juni 1922, med senere ændringer, derimod stadig. Flere af de ændringer, der i perioden fra 1980-1990 blev foretaget i den danske myndighedslov, er imidlertid ikke blevet sat i kraft for Færøerne. Dette gælder særligt indførelsen i 1985 af regler om fælles forældremyndighed for ugifte, separerede og fraskilte.

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender har udarbejdet et forslag af 3. februar 2006 til anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær med henblik på, at lov om forældremyndighed og samvær med senere ændringer sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger. Udkastet tilsigter at sætte loven i kraft således, at der i videst mulig omfang skabes retsenhed mellem Færøerne og Danmark.

I det følgende redegøres i pkt. 2 kort for indholdet af lov om forældremyndighed og samvær, inkl. senere ændringer. I pkt. 3 og 4 redegøres for, hvilke ændringer ikraftsættelsen vil medføre i forhold til den gældende retstilstand på Færøerne.

2. Lov om forældremyndighed og samvær

2.1. Lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær.

Hensigten med lov om forældremyndighed og samvær var en revision af myndighedslovens regler om forældremyndighed. Loven bygger på Betænkning nr. 1279 om fælles forældremyndighed, samværsvanskeligheder og børnesagkyndig rådgivning, afgivet af Forældremyndighedsudvalget i 1994.

Loven svarer på de fleste punkter i det væsentligste til de i Danmark tidligere gældende regler i myndighedsloven.

Loven opretholder bl.a. reglerne fra 1985 om adgang til at aftale fælles forældremyndighed for ugifte og separerede eller fraskilte, men dog således at aftalen nu blot skal anmeldes til statsamtet for at være gyldig i stedet for at skulle godkendes.

Loven indebærer endvidere, at de hidtil gældende betingelser for at få overført forældremyndigheden til den ugifte far ved ophør af et længerevarende samliv med moderen er blevet lempet. Loven tilsigter således at styrke retsstillingen for den ugifte far, som ikke har del i forældremyndigheden, men som har boet sammen med moderen og barnet i længere tid.

Endvidere indebærer loven, at en forælder kan få fastsat samvær, selvom vedkommende aldrig har haft kontakt med barnet.

Endelig indeholder loven en ny regel om, at den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, kan få orientering fra offentlige myndigheder (daginstitutioner, skoler m.v.) om barnet.

2.2. Lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten)

Ved denne ændring blev det præciseret, at et barn har ret til omsorg og tryghed, og at det skal behandles med respekt for sin person og ikke må udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

2.3. Lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven mv.)

Ændringen medførte, at ugifte samlevende par, som i medfør af reglerne om faderskab i børneloven – der blev vedtaget sammen med denne ændringslov – erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, automatisk får fælles forældremyndighed.

Endvidere blev kravet om obligatorisk stillingtagen til spørgsmålet om forældremyndighed i forbindelse med separation eller skilsmisse ophævet.

Endelig blev det præciseret, at der – før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær – skal finde en samtale sted med et barn under 12 år, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

2.4. Lov 446 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven mv.)

Ved denne lov blev der gennemført en række regelforenklinger mv.:

For det første blev adgangen til at anmelde aftaler om forældremyndighed udvidet til også at omfatte overførsel af forældremyndighed fra den ene forælder til den anden. Sådanne aftaler kræver således ikke godkendelse for at være gyldige.

For det andet blev kriteriet for ændring af aftaler og afgørelser om samvær skærpet, således at der som udgangspunkt kun kan ske ændring, hvis den, der anmoder herom, kan påvise, at der foreligger væsentligt forandrede forhold.

For det tredje blev adgangen til at få orientering om barnet udvidet til også at omfatte private sygehuse samt privatpraktiserende læger og tandlæger.

Endelig blev klageadgangen over statsamternes afgørelser til justitsministeren (nu ministeren for familie- og forbrugeranliggender, jf. pkt. 2.5.) lovfæstet, og der blev indført hjemmel til at fastsætte regler om statsamternes behandling af klager, herunder adgang til at genoptage påklagede afgørelser.

2.5. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

I august 2004 overgik den familieretlige lovgivning – herunder lov om forældremyndighed og samvær – fra Justitsministeriet til det nyoprettede Ministerium for Familie- og Forbrugeranliggender, jf. § 2, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 855 af 12. august 2004 om ændringer i ministeriernes forretningsområder. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender har herefter overtaget de beføjelser, som efter lov om forældremyndighed og samvær var tillagt justitsministeren.

2.6. Lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område)

Ved lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område) er der blevet gennemført en ændring af myndighedsstrukturen på det familieretlige område. Herefter skal alle sager om forældremyndighed, separation og skilsmisse starte i statsforvaltningerne, der pr. 1. januar 2007 overtager statsamternes opgaver på det familieretlige område.

2.7. Lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning

Ved loven nedlægges statsamterne pr. 1. januar 2007, og deres arbejde på det familieretlige område overtages af fem nye statsforvaltninger. Overalt i lov om forældremyndighed og samvær ændres ”statsamt” derfor til ”statsforvaltning”.

3. Indholdet af anordningsudkastet

Lov om forældremyndighed og samvær foreslås sat i kraft for Færøerne uden betydelige ændringer.

Ændringerne består hovedsageligt i, at de beføjelser, som i Danmark udøves af statsamtterne, på Færøerne tillægges Rigsombudsmanden. Endvidere har Landsstyret anmodet om, at orienteringsretten i § 18 ikke omfatter private sygesyge, da sådanne ikke findes på Færøerne.

Derimod foreslås ikke alle dele af loven sat i kraft for Færøerne:

Ændringerne af ægteskabsloven, jf. § 35 i lov om forældremyndighed og samvær, er delvist indarbejdet i anordning nr. 37 af 22. januar 2002 om ikrafttræden for Færøerne af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, mens lovens § 34 vedrørende ændring af retsplejeloven først vil blive indarbejdet i et eventuelt senere forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje mv.

Udkastet omfatter heller ikke ændringen af lov om registreret partnerskab, jf. § 36, idet denne lov ikke er sat i kraft på Færøerne.

Derudover sættes de ændringer af lov om forældremyndighed og samvær, som følger af lov nr. 461 af 7. juni 2001 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af børneloven), jf. pkt. 2.4., kun delvist i kraft. De ændringer, der følger af § 2, nr. 1 og 2, i denne lov, kan først sættes i kraft i forbindelse med en eventuel gennemførelse af børneloven på Færøerne.

De ændringer af lov om forældremyndighed og samvær, der følger af udmøntningen af kommunalreformen på det familieretlige område, jf. pkt. 2.6., er heller ikke medtaget i udkastet. Dette skyldes, at der er tale om en omfattende reform af myndighedsstrukturen, som det ikke umiddelbart vil være muligt at gennemføre for Færøerne.

Endelig er overførslen af opgaver fra statsamtterne til statsforvaltningerne, jf. pkt. 2.7., heller ikke medtaget i udkastet, da denne ændring ikke har betydning for Færøerne.

4. Ændringerne i retstilstanden på Færøerne

Udkastet ændrer på flere punkter retstilstanden i forhold til den gældende myndighedslov for Færøerne.

Den væsentligste ændring består i adgangen for ugifte forældre til at aftale fælles forældremyndighed. Endvidere skal der ikke i forbindelse med forældrenes separation eller skilsmisse tages stilling til spørgsmålet om forældremyndighed. Dette indebærer, at den fælles forældremyndighed fortsætter efter separationen eller skilsmissen, medmindre en af forældrene kræver den ophævet.

Hvis forældrene ikke lever sammen, eller hvis de agter at ophæve samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Enhver af forældrene kan således når som helst kræve, at der bliver truffet afgørelse om, at forældremyndigheden for fremtiden skal tilkomme en af dem alene.

Hvis forældrene ikke kan blive enige om, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene, afgøres spørgsmålet af retten.

I øvrigt bevares grundreglerne om forældremyndighed. Moderen har således fortsat forældremyndigheden alene, hvis forældrene ikke er gift med hinanden, medmindre de aftaler fælles forældremyndighed.

Rigsombudsmanden skal ikke længere godkende aftaler om fælles forældremyndighed eller om overførsel af forældremyndighed mellem barnets forældre; sådanne aftaler er gyldige, blot de anmeldes til Rigsombudsmanden. Andre forældremyndighedsaftaler kræver godkendelse, som kun kan nægtes, hvis aftalen strider mod, hvad der er bedst for barnet.

En ugift far kan få forældremyndigheden overført til sig, hvis han kan sandsynliggøre, at ændringen er bedst for barnet. Har faderen levet sammen med moderen i længere tid, og opstår der uenighed om forældremyndigheden ved samlivsophævelsen, stilles forældrene lige med hensyn til at få forældremyndigheden, da retten skal tage stilling til, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene under særlig hensyn til, hvad der er bedst for barnet. Den ugifte far stilles således, som om han havde haft del i forældremyndigheden. Dette er en lempelse i forhold til den gældende § 28, stk. 2, i myndighedsloven, hvor en overførsel til faderen alene kan ske, såfremt det er påkrævet under særlige hensyn til barnets tarv.

Udkastet indebærer endvidere, at hvis barnet er fyldt 12 år, skal der – før der træffes afgørelse om forældremyndighed eller samvær – finde en samtale sted med barnet derom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden betydning for sagen. Endvidere skal der finde en samtale sted med et barn under 12 år, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Modsat i dag, hvor overøvrigheden (Rigsombudsmanden) træffer afgørelse i en del af de sager, hvor forældrene er uenige om, hvem der skal have forældremyndigheden over børnene, indebærer udkastet, at alle tvister om forældremyndighed undergives domstolsbehandling. Ved uenighed om forældremyndigheden efter en indehavers død er det dog Rigsombudsmanden, der i første omgang skal afgøre tvisten, hvorefter Rigsombudsmandens afgørelse kan indbringes for retten, der i givet fald skal træffe ny realitetsafgørelse i sagen.

Området for fastsættelse af samvær udvides til også at omfatte situationer, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, eller hvor samværsforælderen aldrig har haft kontakt med barnet. Der indføres mulighed for at fastsætte anden kontakt end samvær (eksempelvis brevveksling), og den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, får mulighed for i et vist omfang at få oplysninger om barnet.

Endelig får Rigsombudsmanden mulighed for at tilbyde børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling.

Den 3. februar 2006
J.nr.: 03-5019-00003

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

til

F O R S L A G

til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær

Dette notat indeholder bemærkninger til de enkelte bestemmelser i forslag af 3. februar 2006 til anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær.

Til kapitel 1. Forældremyndighed

Til § 1

Bestemmelsen om, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab, svarer til den gældende regel i myndighedsloven.

Indhold

Til § 2

Stk. 1, der fastlægger indholdet af forældremyndigheden, svarer til bestemmelsen i myndighedslovens § 19. Efter *stk. 2*, som blev indsat ved lov nr. 416 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær (Afskaffelse af revselsesretten), fremgår det, at forældremyndigheden medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling. Bestemmelsen indebærer, at fysisk vold i forbindelse med opdragelse af børn bliver strafbart i samme omfang som vold mod andre mennesker og i andre sammenhænge.

Til § 3

Bestemmelsen handler om forældrenes samtykke til barnets rejse til udlandet, hvis der er fælles forældremyndighed, og forældrene er uenige om forældremyndigheden. Bestemmelsen suppleres af § 22, hvorefter forældremyndigheden midlertidigt kan tillægges den ene af forældrene, hvis der er risiko for, at den anden vil bringe barnet ud af det danske rige.

Indehavere

Til § 4

Bestemmelsen, hvorefter gifte forældre automatisk har fælles forældremyndighed, svarer til dels til den gældende myndighedslovs § 21. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages.

Til § 5

Det fremgår af § 5, at hvis forældrene ikke er gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6. Bestemmelsen om ugifte forældres retstilling svarer til myndighedslovens § 28, stk. 1. Dog er henvisningen til § 6 ny, jf. nedenfor.

Aftale om fælles forældremyndighed

Til § 6

Bestemmelsen medfører, at forældre kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Den gælder således for separerede forældre, jf. § 4, 2. pkt., og for ugifte forældre, jf. § 5. Derudover er der efter 1. pkt. mulighed for, at forældre, hvoraf den ene som følge af aftale eller dom i en periode har haft forældremyndigheden alene, på ny kan aftale at få fælles forældremyndighed, hvad enten forældrene tidligere har været gift eller ej. En aftale om fælles forældremyndighed skal anmeldes til Rigsombudsmanden for at være gyldig, jf. pkt. 2. Dog kan retten modtage en anmeldelse om fælles forældremyndighed, såfremt forældremyndighedssagen behandles der.

Samlivsophævelse

Til § 7

Efter § 7 kræves det, at der foreligger samlivsophævelse, eller at der er truffet beslutning herom, før den fælles forældremyndighed kan ophøre. Er denne betingelse opfyldt, kan enhver af forældrene kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Der er således ikke adgang til at påtvinge den ene af forældrene fælles forældremyndighed mod dennes vilje, selvom det må skønnes, at fælles forældremyndighed er det bedste for barnet. Ophør af den fælles forældremyndighed kan gennemføres ved forældrenes aftale eller i tilfælde af tvist ved dom.

Ophør af fælles forældremyndighed

Til § 8

§ 8 regulerer ophør af den fælles forældremyndighed. Ifølge *stk. 1* kan forældrene ved ophør af fælles forældremyndighed aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftaler om ophør af fælles forældremyndighed skal for at være gyldige anmeldes til Rigsombudsmanden eller til retten, hvis en sag om forældremyndighed er indbragt til retten. Er forældrene uenige, fremgår det af *stk. 2*, at spørgsmålet om, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene, afgøres af retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet.

Genoptagelse af samlivet

Til § 9

Bestemmelsen supplerer § 28 i anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, hvorefter separationens virkninger bortfalder for fremtiden, hvis ægtefællerne genoptager eller fortsætter samlivet.

Efter bestemmelsen genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Bestemmelsen gælder kun for gifte forældre.

Der henvises i bestemmelsen til § 8. Bestemmelsen i § 9 omfatter således de tilfælde, hvor den fælles forældremyndighed for gifte forældre er ophørt enten i forbindelse med en samlivsophævelse eller en separation.

Overførsel ved aftale

Til § 10

Stk. 1 vedrører muligheden for ved aftale at overføre forældremyndigheden fra den forælder, der har forældremyndigheden alene til den anden forælder, der ikke har del i forældremyndigheden. En sådan aftale skal anmeldes til Rigsombudsmanden eller til retten for at være gyldig. Aftalen kræver ikke godkendelse.

Stk. 2 vedrører muligheden for ved aftale at overføre forældremyndigheden til andre end den anden forælder. En sådan aftale skal godkendes af Rigsombudsmanden. Aftaler, hvorved forældremyndigheden overføres til den anden forælder og dennes nye ægtefælle eller til barnets bedsteforældre, skal ligeledes godkendes.

Overførsel til faderen ved dom

Til § 11

Bestemmelsen lempet de hidtil gældende betingelser for at få overført forældremyndigheden til den ugifte far ved ophør af et længerevarende samliv med barnets mor. Bestemmelsen tilsigter således at styrke retsstillingen for den ugifte far, som ikke har del i forældremyndigheden.

Ved *stk. 1* sidestilles under visse betingelser et længerevarende samlivsforhold med et ægteskab, idet kriterierne for placeringen af forældremyndigheden i tilfælde, hvor en ugift far anlægger sag om overførsel af forældremyndigheden umiddelbart efter ophør af samlivet med moderen, er de samme som ved ophør af fælles forældremyndighed, jf. § 8, stk. 2. Kerneområdet for bestemmelsen er situationer, hvor forældrene har boet sammen siden barnets fødsel, og barnet ved samlivsophævelsen er over spædbarnsalderen. For denne gruppe af forældre vil kravet om et længerevarende samliv typisk ikke give anledning til problemer. Ophæves et ellers stabilt samliv nogle måneder efter barnets fødsel, vil betingelsen om et længerevarende samliv også kunne være opfyldt, idet kravet må ses i relation til barnets levetid. Flytter forældrene først sammen nogen tid efter, at barnet er født, skal samme afvejning foretages. I disse tilfælde vil et samliv, som kun har varet i nogle måneder, typisk ikke være tilstrækkeligt til at kunne begrunde, at faderen og moderen ved en tvist om forældremyndigheden ligestilles. Flytter forældrene derimod sammen, når barnet er fem år, og ophæves samlivet igen efter to år, når barnet er syv år, vil betingelsen om et længerevarende samliv normalt være opfyldt. Ophæves samlivet mellem forældrene i dette tilfælde derimod allerede efter seks måneder, vil betingelsen normalt ikke være opfyldt.

Det er endvidere en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at sagen om overførsel af forældremyndigheden anlægges i tilknytning til samlivsophævelsen, medmindre udskyldelsen skyldes særlige forhold.

Er betingelserne i *stk. 1* ikke opfyldt, f.eks. fordi forældrene ikke har boet sammen, eller fordi faderen venter med at anlægge sag til nogen tid efter, at samlivet er ophørt, gælder reglen i *stk. 2*. Efter denne bestemmelse har faderen bevisbyrden for, at en overførsel af forældremyndigheden

til ham vil være bedst for barnet. Efter bestemmelsens 2. pkt. skal det tillægges vægt, om forældremyndighedsindehaveren uden rimelig grund hindrer gennemførelse af samvær. Samværschikane kan imidlertid ikke i sig selv føre til overførsel af forældremyndighed. Det skal altid vurderes, om det vil være bedst for barnet, at forældremyndigheden overføres til den anden forælder.

Ændring ved dom

Til § 12

§ 12 omhandler den situation, hvor den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, ønsker at få overført forældremyndigheden til sig.

Af *stk. 1* fremgår det, at i tilfælde, hvor forældremyndigheden ved aftale eller dom er tillagt en af forældrene alene, kan retten, når særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Om betydningen af samværschikane henvises til bemærkningerne til § 11, *stk. 2*.

Ifølge *stk. 2* gælder bestemmelsen også i tilfælde, hvor der anlægges ny sag, efter at faderen ikke har fået medhold under en sag om overførsel af forældremyndigheden efter § 11.

Ifølge *stk. 3* kan en aftale efter § 10 eller en afgørelse efter § 13 om fordeling af forældremyndigheden i tilfælde af dødsfald kun ændres af retten under samme betingelser som nævnt i *stk. 1*. Det vil sige, at forældremyndigheden i disse tilfælde kan overføres, når særlige grunde taler derfor, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold.

Dødsfald

Til § 13

Denne bestemmelse handler om, hvem der har eller skal have forældremyndigheden, hvis en eller begge forældremyndighedsindehavere dør. Bestemmelsen indebærer, at der altid skal udpeges en ny indehaver af forældremyndigheden, hvis et dødsfald fører til, at et barn er uden en sådan.

Efter *stk. 1, 1. pkt.*, forbliver forældremyndigheden hos den efterlevende af forældrene, hvis den ene af forældrene dør, og de havde fælles forældremyndighed. Boede barnet imidlertid ikke hos den efterlevende ved dødsfaldet, kan en anden i disse tilfælde anmode om at få tillagt forældremyndigheden med den virkning, at der skal træffes afgørelse om, hvem forældremyndigheden skal tilfalde, jf. *stk. 1, 2. pkt.* Efter *stk. 1, 3. pkt.*, kan en anmodning fra andre end den efterlevende kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende.

Bevirker et dødsfald, at ingen har forældremyndigheden over et barn, enten fordi den efterlevende af forældrene er uden del i forældremyndigheden, eller fordi ingen af forældrene lever, bestemmes det under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden, jf. *stk. 2, 1. og 2. pkt.*

Det fremgår af *stk. 3, 1. pkt.*, at hvis en af forældrene har forældremyndigheden alene, og denne har forvoldt den anden af forældrenes død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende, jf. *stk. 3, 2. pkt.*

Det fremgår af *stk. 4*, at forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Afgørelser efter *stk. 1-4* træffes af Rigsombudsmanden, jf. *stk. 5*, og kan indbringes for retten inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, jf. *stk. 6*. Afgørelserne kan ikke påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Til § 14

Denne bestemmelse omhandler adgangen for indehaveren af forældremyndigheden til at tilkende-give, hvem der efter dennes død bør have tillagt forældremyndigheden. Bestemmelsen svarer med

mindre ændringer til den gældende myndighedslovs § 14, hvorefter forældre har mulighed for at tilkendegive, hvem der efter deres død skal være værge for et mindreårigt barn, over hvilket de har forældremyndigheden.

Til kapitel 2. Samvær mv.

Til § 15

Reglen i § 15 om adgangen til samvær erstatter myndighedslovens § 27. Den personkreds, der er omfattet af reglen om samvær, er udvidet i forhold til den gældende lovs § 27, som kun omfatter forældre, der ikke har del i forældremyndigheden, og derfor ikke tilfælde, hvor der er fælles forældremyndighed.

Efter bestemmelsen er reglerne om samvær løsrevet fra forældremyndigheden, således at den af forældrene, der ikke har barnet boende, har ret til samvær, uanset om der er fælles forældremyndighed eller ej.

Bestemmelsen medfører, at der tillige vil blive mulighed for at få behandlet tvister om samvær forud for og uafhængigt af en afgørelse om fordeling af forældremyndigheden. En anmodning om samvær vil således kunne indgives til Rigsombudsmanden, så snart det ligger fast, hos hvem barnet efter samlivsophævelsen skal bo i en kortere eller længere tid, uden at afvente separationen eller skilsmissem. Spørgsmålet om barnets bopæl kan bero på en aftale eller de faktiske forhold. Skal der føres retssag om forældremyndigheden, kan samværsagen behandles uafhængigt heraf af Rigsombudsmanden. Bliver resultatet af retssagen, at barnet skal flytte bopæl, må den af forældrene, der ikke længere har barnet boende, ansøge Rigsombudsmanden om samvær.

Endelig medfører bestemmelsen, at der kan fastsættes samvær, selvom samværsforælderen aldrig har haft kontakt med barnet. Om afslag på samvær henvises til bemærkningerne til § 16, stk. 3.

Til § 16

Det fremgår af *stk. 1*, at Rigsombudsmanden træffer afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet, og at afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Rigsombudsmanden tager ved afgørelsen om samvær hensyn til barnets interesse i at have kontakt til begge forældre.

Når det gælder lidt større børn, fastsættes der som udgangspunkt samvær i følgende omfang: hver 2. weekend (fredag til søndag), 1 hverdag hver 2. uge, nogle dage i julen og påsken samt 1-2 uger i sommerferien. Der fastsættes endvidere ofte samvær i efterårs- og vinterferierne.

Dette er ikke til hinder for at fastsætte samvær i videre omfang, eksempelvis hvis samværsforælderen hidtil efter aftale har haft en større kontakt med barnet. Der er dog ikke hjemmel til at fastsætte deleordninger.

Ved små børn fastsættes der samvær i mindre omfang. Det samme gælder, hvis barnet i længere tid ikke har haft kontakt med samværsforælderen, eller kun har haft kontakt i begrænset omfang. I disse situationer søges omfanget af samvær optrappet. Der kan dog altid forekomme situationer, hvor det er bedst for barnet at have kontakt med samværsforælderen, men hvor der i lange perioder, eventuelt permanent, kun er samvær i begrænset omfang.

Stk. 2 fastlægger kriterierne for ændring af en aftale eller afgørelse om samvær. Det kræves efter bestemmelsen, at ændringen er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Dette indebærer, at den af forældrene, der anmoder om ændring af samværet, normalt vil skulle påvise, at der foreligger væsentlige nye forhold, før der kan blive tale om en ændring af den tidligere afgørelse eller aftale. Rigsombudsmanden skal efter bestemmelsen som udgangspunkt kun tage stilling til spørgsmål, der har betydning for de overordnede rammer omkring samværet. Hermed tænkes navnlig på spørgsmål, som har betydning for, om samværet overordnet set kan gennemføres. Spørgsmål af mere detailpræget karakter må parterne henvises til at løse indbyrdes, eventuelt gennem børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling, jf. § 27.

Stk. 3 vedrører afslag på og ophævelse af en aftale eller afgørelse om samvær. Efter bestemmelsen kræves det, at afslaget eller ophævelsen er påkrævet af hensyn til barnet. Bestemmelsen gi-

ver mulighed for at afslå samvær, hvis eksempelvis samværsforælderen har udøvet vold eller begået andre former for overgreb mod barnet, hvis samværsforælderen ikke har haft kontakt med barnet i lang tid, eller hvis forholdet mellem forældrene er så konfliktfyldt, at afslag på samvær er påkrævet af hensyn til barnet. Efter bestemmelsen kan samvær endvidere afslås, hvis et barn med den fornødne alder og modenhed ikke ønsker at have kontakt med samværsforælderen, jf. § 28 om høring af børn. Afgørelse om afslag på samvær beror altid på en konkret vurdering, og til brug for afgørelsen vil det ofte være nødvendigt at foretage en børnesagkyndig undersøgelse. Bestemmelsen i *stk. 4* giver ministeren for familie- og forbrugeranliggender hjemmel til at fastsætte regler om overvåget samvær. Efter bestemmelsen i *stk. 1* kan Rigsombudsmanden ved en afgørelse om samvær træffe de nødvendige bestemmelser i forbindelse hermed. Der er således adgang til i særlige tilfælde at fastsætte vilkår om, at samværet skal udøves under overvåring af andre, eventuelt på et bestemt sted.

Anden kontakt

Til § 17

§ 17 vedrører anden kontakt end samvær i form af telefonsamtaler, brevveksling og lignende. Efter bestemmelsen kan Rigsombudsmanden træffe afgørelse om anden kontakt end samvær. Bestemmelsen kan anvendes, også selv om der er fælles forældremyndighed. De former for kontakt, der er omfattet af bestemmelsen, er f.eks. telefonsamtaler, brevveksling og lignende, herunder f.eks. udveksling af indspillede bånd og videoer, telefaxer, elektronisk post samt anden form for skriftlig meddelelse.

Bestemmelsen vil kunne anvendes som et supplement til et samvær, som på grund af afstanden mellem forældrenes bopæle er begrænset i forhold til samvær i sædvanligt omfang, jf. bemærkningerne til § 16, *stk. 1*. Bor samværsforælderen i en anden verdensdel og derfor kun kan se barnet i ferier, f.eks. 2-3 uger samlet en gang om året, kan telefonsamtaler eller skriftlig kontakt være et godt middel til at bevare forbindelsen og dermed en kontinuitet i relationerne.

Orientering om barnet

Til § 18

§ 18 vedrører adgangen for den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, til at få en orientering om barnet.

Bestemmelsen regulerer skolers, børneinstitutioners og social- og sundhedsvæsenets, samt privat praktiserende lægers – herunder privatpraktiserende speciallæger – og tandlægers ret og pligt til at videregive oplysninger også til forældre uden forældremyndighed uden at komme i strid med bestemmelser om tavshedspligt og uden at kunne mødes med indsigelser fra forældremyndighedsindehaveren. Reglen omhandler ikke aktindsigt og giver således ikke ret til at få udleveret kopier af sagsakter vedrørende barnet i videre omfang end de almindelige regler i offentlighedsloven. Bestemmelsen pålægger en pligt til at give en orientering, typisk i form af mundtlige oplysninger.

Bestemmelsen giver ikke beføjelser for den, der ikke har del i forældremyndigheden, til en aktiv kontakt med myndigheden, f.eks. i form af deltagelse i forældremøder eller forældrekonsultationer, heller ikke selv om den pågældende blot ønsker at være til stede. Orienteringen kan ikke danne grundlag for anmodninger eller krav til myndighederne. Der bliver således ikke tale om partsstatus for den af forældrene, der har krav på orientering.

Ifølge *stk. 1, 1. pkt.*, tilkommer adgangen til at få en orientering den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden. Reglen er ikke begrænset til forældre, der har en samværsafgørelse fra Rigsombudsmanden. Baggrunden herfor er, at et sådant krav ville skabe dokumentationsvanskeligheder for den pågældende af forældrene, idet samvær i de fleste tilfælde aftales uden myndighedernes bistand. Der vil i disse tilfælde ikke være en samværsafgørelse at forevise.

Bestemmelsen forudsætter, at der fremsættes en anmodning om at få orientering. Hermed tilkendegives, at der skal være tale om en individuel og konkret henvendelse om oplysninger. En generel eller stående opfordring om at blive holdt orienteret er således ikke tilstrækkelig og skal ikke imødekommes.

Ifølge *stk. 1, 2. pkt.*, kan myndigheden m.v. nægte at give oplysninger, hvis det er til skade for barnet. En afgørelse herom vil kunne påklages efter de regler om klageadgang, der gælder for vedkommende myndighed m.v.

Ifølge *stk. 1, 3. pkt.*, må der ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold, selv om dette kunne forekomme naturligt i forbindelse med orienteringen om og beskrivelsen af barnets situation. Det gælder f.eks. oplysninger om forældremyndighedsindehaverens fysiske eller psykiske helbredstilstand.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* kan Rigsombudsmanden i særlige tilfælde fratage den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få en orientering efter *stk. 1*.

Til kapitel 3. Arbejdsaftaler

Til §§ 19 og 20

Bestemmelserne i §§ 19-20 svarer til myndighedslovens §§ 35-36 om mindreåriges arbejdsaftaler.

Bestemmelserne er med nogle få sproglige ændringer uændret i forhold til myndighedsloven bortset fra, at myndighedslovens § 35, *stk. 1*, ikke er medtaget. Ifølge myndighedslovens § 35, *stk. 1*, træffer en mindreårig, der har indgået ægteskab, selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde. Da denne bestemmelse således kun omfatter personer, der ikke er under forældremyndighed, jf. § 1, og derfor må anses for overflødig, foreslås det, at bestemmelsen ophæves, jf. herved anordningens § 32, *stk. 2*.

Bestemmelserne i §§ 19-20 omfatter således kun børn og unge, der er under forældremyndighed. Efter den almindelige bestemmelse i § 2 om forældremyndighedens indhold kan børn og unge kun indgå arbejdsaftaler med tilladelse af forældremyndighedens indehaver. Ifølge § 19 kan et barn eller en ung, der er fyldt 15 år, og som med tilladelse af forældremyndighedsindehaveren på egen hånd har påtaget sig et arbejde, hvorved denne er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, selv ophæve aftalen og påtage sig andet arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver. Ifølge § 20 kan forældremyndighedens indehaver ophæve en aftale om personligt arbejde, som et barn eller en ung på egen hånd har påtaget sig, hvis hensynet til barnet eller den unges opdragelse eller velfærd kræver det.

Til kapitel 4. Midlertidige afgørelser

Forældremyndighed

Til § 21

Bestemmelsen giver retten muligheden for at træffe midlertidige afgørelser om, hvem forældremyndigheden skal tilkomme under en verserende retssag om forældremyndigheden. Bestemmelsen medfører, at der også kan træffes midlertidige afgørelser i ændringssager efter § 12 og i sager, hvor en ugift fader kræver forældremyndigheden efter § 11. Rettens afgørelse skal træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Herved understreges, at rettens afgørelse om, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme, kan være forskellig fra den endelige afgørelse i sagen.

Til § 22

Bestemmelsen giver mulighed for at træffe midlertidig afgørelse i tilfælde, hvor der er risiko for, at den ene af forældrene vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse af forældremyndigheden ved en færøsk domstol. Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor forældrene har fælles forældremyndighed.

Kompetencen til at træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed er efter bestemmelsen hos ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen) og Rigsombudsmanden, eller den, der bemyndiges hertil. Årsagen til, at det foreslås, at Familiestyrelsen i denne situation skal have kompetence til at træffe afgørelse, er, at en midlertidig afgørelse i de fleste situationer skal træffes meget hurtigt, hvorfor borgerne skal have mulighed for at kunne komme i kontakt med en kompetent myndighed døgnet rundt. Familiestyrelsen har en døgnåben hotline, hvor det er muligt at få råd og vejledning i bortførelsessager. Gennem denne hotline er det muligt at komme i kontakt med medarbejdere, der er bemyndiget til at træffe midlertidige afgørelser om forældremyndighed i bortførelsessituationer.

Endvidere kan der opstå situationer, hvor det er mere hensigtsmæssigt, at det er Familiestyrelsen, der træffer afgørelse, f.eks. hvor der er tvivl om, hvor barnet befinder sig, f.eks. hvis barnet har fast bopæl på Færøerne, men midlertidigt opholder sig i Danmark på samvær.

Dødsfald

Til § 23

Bestemmelsen skaber hjemmel til, at Rigsombudsmanden kan træffe midlertidig bestemmelse om forældremyndigheden under behandlingen af en sag om forældremyndigheden efter en indehavers død, jf. § 13.

Forhindring

Til § 24

Bestemmelsen medfører, at når den ene af to indehavere eller begge indehavere af forældremyndigheden er forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan Rigsombudsmanden afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe hindringen varer.

Samvær

Til § 25

Bestemmelsen i § 25 giver Rigsombudsmanden mulighed for at træffe midlertidig afgørelse om samvær i to forskellige situationer:

Den første situation drejer sig om midlertidig samvær under sager om opløsning af den fælles forældremyndighed i forbindelse med forældrenes samlivsophævelse, separation eller skilsmisse. Omfanget af et midlertidigt samvær i disse situationer må fastlægges i lyset af, at det er meningen, at barnet skal bevare kontakten med begge forældre, indtil forældremyndighedstvisten er afklaret. En manglende eller begrænset kontakt med barnet i denne periode bør ikke kunne komme til at indgå som et argument, når den endelige afgørelse om forældremyndighed skal træffes. Der vil således kunne fastsættes samvær ud over det, der i øvrigt ville være muligt inden for rammerne af sædvanlig praksis for fastsættelse af samvær, jf. bemærkningerne til § 16, stk. 1. Det afgørende er dog altid, hvad der er bedst for barnet under sagen.

Den anden situation drejer sig især om at begrænse, ændre eller suspendere et eksisterende samvær i tilfælde, hvor der er indgivet anmodning til Rigsombudsmanden om ophævelse eller ændring af samværet. Bestemmelsen kan bl.a. anvendes til at suspendere et samvær under behandlingen af en anmodning om ophævelse af samværet, hvis der er begrundet mistanke om, at samværsforælderen har begået overgreb e.lign. mod barnet. Det vil således være muligt at få undersøgt mistanken, uden at barnet udsættes for risiko for yderligere overgreb. Også her er det afgørende, hvad der er bedst for barnet under sagen.

En midlertidig afgørelse om samvær under en forældremyndighedssag bortfalder, når der er truffet en aftale eller afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes, mens en midlertidig afgørelse om samvær under en samværs sag bliver afløst af en endelig samværsaftgørelse herom. Falder forældremyndigheds- eller samværs sagen væk, vil det midlertidige samvær ligeledes bortfalde.

Ændring

Til § 26

§ 26 giver mulighed for at ændre midlertidige afgørelser efter §§ 21-25, således at der træffes ny midlertidig afgørelse.

Til kapitel 5. Børnesagkyndig rådgivning

Til § 27

Ifølge *stk. 1* skal Rigsombudsmanden tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed eller samvær. Formålet med rådgivningen er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der er bedst for barnet. Herved tilkendegives det, at overvejelser om, hvad hensynet til barnet tilsiger, bør indgå i rådgivningen. En rådgivning, hvor det at opnå enighed mellem forældrene er helt dominerende, vil måske kunne føre til uheldige resultater. Der bør ikke fokuseres så meget på en løsning af konflikten, at et forlig eller et kompromis bliver et altoverskyggende mål.

Rådgivningen skal dels give forældrene en dybere indsigt i deres egen og den anden forælders situation, dels styrke dem i at bruge deres egne ressourcer til at blive bedre i stand til at komme overens. Rådgivningen er derfor en hjælp til selvhjælp, og det optimale er, at forældrene selv finder en løsning på deres problemer. I anden række tilstræber rådgivningen at dæmpe konflikt-niveauet mellem forældrene og dermed mindske konflikternes påvirkning af børnene. Rådgiverne er typisk psykologer, psykiatere eller socialrådgivere med særlig erfaring i familieforhold. I 2001 blev statsamternes rådgivningstilbud efter den tilsvarende bestemmelse i lov om forældremyndighed og samvær (§ 28) udvidet gennem indførelse af en landsdækkende ordning med konfliktmægling (mediation). Efter anordningen vil også Rigsombudsmanden tilbyde konfliktmægling.

Det grundlæggende synspunkt ved konfliktmægling er, at forældrene selv rummer den bedste løsning på deres konflikt. Det er mæglernes opgave at styre processen, mens forældrene selv har ansvaret for resultatet af mæglingen. Konfliktmægling har derfor til formål at sætte forældrene i stand til bedre at kunne indgå aftaler om barnet samt sikre, at disse aftaler får et indhold, som begge forældre kan respektere og arbejde for at overholde. På den måde ansvarliggøres forældrene i forhold til barnets situation. Et andet vigtigt formål med mæglingen er, at forældrene – selvom de ikke indgår egentlige aftaler om samværet – gennem mæglingen bliver udstyret med redskaber, som de kan anvende til at dæmpe konfliktniveauet mellem dem. På den måde kan barnets situation forbedres, fordi det vil føle sig mindre klemmt i forældrenes konflikt. Ved hver konfliktmægling deltager normalt 2 mæglere, hvoraf som udgangspunkt den ene er sagsbehandler, mens den anden er børnesagkyndig rådgiver.

Udgangspunktet for tilbud om rådgivning eller konfliktmægling er, at der skal være uenighed mellem parterne. Dog er der efter *stk. 2* mulighed for at tilbyde rådgivning eller konfliktmægling om forældremyndighed eller samvær, selv om der ikke er uenighed herom, hvis Rigsombudsmanden skønner, at der er et særligt behov herfor.

Efter *stk. 3* kan Rigsombudsmanden undlade at tilbyde rådgivning eller konfliktmægling efter *stk. 1*, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller uhensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der for nylig - inden for de sidste måneder - forgæves er gennemført en rådgivning, hvis forældrene er meget umodne og som følge heraf ikke modtagelige for rådgivning, hvis de er helt uden ressourcer, f.eks. pga. alkohol- eller narkotikamisbrug, eller hvis der har

været vold i familien. Der kan også være tilfælde, hvor den ene af forældrene klart nægter at medvirke til en løsning, der går vedkommende imod, og hvor rådgivning derfor vil være forgæves. Endelig kan der være sager, der på forhånd må anses for særligt vanskelige, og hvor rådgivningen ikke skønnes at være noget middel til løsning af forældrenes konflikt.

Til kapitel 6. Sagsbehandling

Til § 28

Bestemmelsen omhandler børns indflydelse på afgørelser om forældremyndighed og samvær. Efter *stk. 1* skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted herom med et barn, der er fyldt 12 år. En samtale kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden noget betydning for sagen. Sidstnævnte situation kan bl.a. opstå, hvis der allerede foreligger oplysninger om barnets holdning til samværet, f.eks. fra en børnesagkyndig undersøgelse.

Efter *stk. 2* skal der finde en samtale sted som nævnt i *stk. 1*, hvis barnet er under 12 år, og hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved vurderingen af, om barnet har den fornødne alder og modenhed, lægges der bl.a. vægt på, hvad den pågældende sag drejer sig om. Yngre børn – typisk fra 7-8 års alderen – vil som udgangspunkt kunne udtale sig om helt konkrete spørgsmål af mindre indgribende betydning, som f.eks. samvær i ferieperioder, på fødselsdage og i julen, tilrettelæggelse af samværet i forhold til fritidsinteresser, om barnet kan rejse alene til og fra samvær mv. Barnet skal derimod normalt være ældre for at kunne udtale sig om spørgsmål af mere vidtrækkende karakter, som f.eks. ophævelse af samvær.

Bestemmelsen gælder også ved domstolenes behandling af sager om forældremyndighed. Reglen suppleres i retssager af reglen i retsplejelovens § 450 a, hvorefter retten kan bestemme, at en eller begge parter ikke må overvære den samtale, der skal finde sted efter myndighedslovens § 26 (nu anordningens § 28). Inden sagen afgøres, skal parterne dog ifølge bestemmelsen gøres bekendt med indholdet af samtalen, medmindre dette vil stride mod de hensyn, der har ført til udelukkelsen

Til § 29

Efter § 29 er der pligt til at indhente en erklæring fra den af forældrene, der er uden del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse om forældremyndighed efter § 10, *stk. 2*, og § 13, *stk. 2*, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Til § 30

Bestemmelsen lovfæster i *stk. 1* den almindelige klageadgang på det familieretlige område fra Rigsombudsmanden til ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen). Dette omfatter dog ikke afgørelser om forældremyndighed ved dødsfald efter § 13.

Stk. 2 giver ministeren for familie- og forbrugeranliggender mulighed for at fastsætte nærmere regler om klagesagers behandling og om Rigsombudsmandens adgang til af egen drift at genoptage behandlingen af en sag på baggrund af en klage (remonstration), f.eks. hvis der i klagen påberåbes væsentlige nye oplysninger, der kan have betydning for afgørelsens resultat, eller hvis klagen indeholder nye ansøgninger. Når Rigsombudsmanden genoptager en sag på baggrund af en klage, skal dette meddeles klageren med vejledning om, at klageren kan indbringe afgørelsen herom for ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen). Bestemmelsen giver ikke mulighed for at fastsætte klagefrister.

Stk. 3 bemyndiger ministeren for familie- og forbrugeranliggender til at udfærdige administrative regler til gennemførelsen af anordningen. Efter bestemmelsen kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætte regler om Rigsombudsmandens og domstolenes behandling af sager

efter anordningen, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.

Det er for Rigsombudsmandens vedkommende bl.a. hensigten at fastsætte regler om anmeldelse af forældremyndighedsaftaler og regler om børnesagkyndig rådgivning efter § 27. For så vidt angår domstolene vil det være muligt at fastsætte regler om, at domstolene skal give andre myndigheder oplysninger om de anmeldelser af aftaler om fælles forældremyndighed, der indgives til domstolene. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om, at domstolene skal give oplysninger om aftaler og afgørelser om forældremyndighed til brug for en central registrering heraf. Det er ikke hensigten i øvrigt at fastsætte regler om domstolenes behandling af forældremyndighedssager, idet domstolsbehandlingen er reguleret af bestemmelserne i retsplejeloven.

Til kapitel 7. Internationale aftaler

Til § 31

Efter § 31 kan regeringen indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk rets og fremmed rets regler om forældremyndighed og samvær. Endvidere kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om forældremyndighed og samvær. Bestemmelsen giver mulighed for – efter aftale med de færøske myndigheder – at sætte sådanne overenskomster i kraft for Færøerne.

Til kapitel 8. Ikrafttræden mv.

Til § 32

Der skal i forbindelse med anordningens ikrafttræden på Færøerne udarbejdes nye administrative forskrifter. For at give den fornødne tid hertil foreslås det, at anordningens ikrafttræden fastsættes til den [1. oktober 2006], jf. *stk. 1*. Dette ikrafttrædelsestidspunkt forudsætter, at Lagtinget vedtager ikrafttrædelsen af anordningen i løbet af foråret 2006, og at Rigsombudsmanden på dette tidspunkt er klar til at administrere loven – især i relation til overvåget samvær, tilbud om børnesagkyndig rådgivning mv.

Ifølge *stk. 2*, ophæves de regler i myndighedsloven, som anordningen skal erstatte. Det drejer sig om § 14, hele kapitlet III (§§ 18-32) med overskriften ”Om forældremyndighed”. Som følge af det foreslåede nye kapitel 3 om arbejdsaftaler skal også den gældende lovs §§ 35-37 ophæves. Udgangspunktet ifølge § 32, *stk. 1*, er, at anordningen finder anvendelse med hensyn til alle spørgsmål, hvorom der skal træffes afgørelse efter anordningens ikrafttræden. Dette indebærer bl.a., at reglerne om anmeldelse og godkendelse i § 6, § 8 og § 10, *stk. 2*, også vil kunne finde anvendelse på verserende retssager.

Af *stk. 3* fremgår det, at hvis der ikke før den [1. oktober 2006] er afsagt endelig dom i en sag efter den hidtidige bestemmelse i myndighedslovens § 28, *stk. 2*, vedrørende overførsel af forældremyndigheden til faderen, anvendes denne anordnings § 11.

I *stk. 4* præciseres det, at § 12 om ændring af aftaler eller afgørelse om forældremyndighed og § 16, *stk. 2* og 3, om ændring eller ophævelse af aftaler eller afgørelser om samvær også finder anvendelse på afgørelser og aftaler, der hidrører fra før den nye anordnings ikrafttræden.

Endvidere præciseres det i *stk. 5*, at bestemmelsen i anordningens § 13 vedrørende fastsættelse af forældremyndighed i forbindelse med dødsfald også finder anvendelse, hvis dødsfaldet er sket inden anordningens ikrafttræden.

Til § 33

Der er tale om konsekvensændringer som følge af, at de gældende regler i myndighedslovens kapitel 2 om forældremyndighed ophæves og erstattes af reglerne i anordningen.

BILAG

I dette bilag er til venstre (i kursiv) indsat den gældende formulering af bestemmelser, der vedrører denne anordning.

Myndighedsloven, som den i dag er gældende for Færøerne <i>(Nedenstående bestemmelser ophæves ved ikrafttræden af lov om forældremyndighed og samvær)</i>	Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær
<i>§ 18. Mindreårige står under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.</i>	§ 1. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.
<i>§ 19. Forældremyndigheden medfører pligt til at sørge for barnets person og beføjelse til at træffe bestemmelse om dets personlige forhold.</i> <i>(NY)</i>	§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. <i>Stk 2.</i> Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.
<i>§ 20. Forældrene er berettiget til at anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under behørig hensyntagen til deres og barnets stilling og vilkår.</i> <i>(NY)</i>	<i>Stk 3.</i> Forældrene kan anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling. § 3. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er de uenige om, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet.
<i>§ 21. Forældremyndigheden over ægtebarn tilkommer forældrene i forening.</i>	§ 4. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages, eller forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6.
<i>§ 28, stk.1. Forældremyndigheden over børn uden for ægteskab tilkommer moderen.</i> <i>(NY)</i>	§ 5. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 6. § 6. Forældrene kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen er kun

§ 24, stk. 1. Er samlivet mellem forældrene hævet, træffer overøvrigheden, såfremt nogen af dem begærer det, bestemmelse om, hvem af dem forældremyndigheden skal tilkomme, eller hvis den ene ikke findes at burde have forældremyndigheden over alle børnene, hvorledes de skal fordeles mellem forældrene. Er de enige, træffes afgørelsen overensstemmende med deres ønsker, for så vidt det ikke åbenbart ville stride mod børnenes tarv. Er de ikke enige, afgøres spørgsmålet efter, hvad der under særligt hensyn til børnenes tarv findes billigt. Er det godtgjort, at den ene af forældrene væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, og skønnes de begge lige egnede til at opdrage børnene, skal den anden af forældrene være nærmest til at få forældremyndigheden. Børn under 2 år bør dog kun under ganske særlige omstændigheder fjernes fra moderen.

(NY)

(NY)

gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

§ 7. Lever forældrene ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan hver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

§ 8. Skal den fælles forældremyndighed ophøre, kan forældrene aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Er forældrene uenige, afgør retten, under særligt hensyn til hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

§ 9. Er der truffet aftale eller afgørelse efter § 8 om, at en af forældrene skal have forældremyndigheden alene, genindtræder den fælles forældremyndighed, hvis gifte, herunder separerede, forældre genoptager eller fortsætter samlivet. Er forældrene ugifte eller fraskilte, får de ikke på ny fælles forældremyndighed, medmindre de indgår aftale herom efter § 6.

§ 10. Forældremyndigheden kan ved aftale overføres fra den ene af forældrene til den anden. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til Rigsombudsmanden. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af Rigsombudsmanden overføres til andre end en af forældrene. Forældremyndigheden kan overføres til et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan aftalen godkendes af retten.

§ 28, stk. 2. Forældremyndigheden over barnet kan ved dom tillægges faderen, såfremt det findes påkrævet under særligt hensyn til barnets tarv. Ved afgørelsen skal navnlig lægges vægt på faderens hidtidige forbindelse med barnet.

(NY)

§ 23. Gør den ene af forældrene sig skyldig i groft misbrug eller grov forsømmelse ved udøvelsen af forældremyndigheden, er den drikfældig eller fører den et lastefuldt liv, kan overøvrigheden bestemme, at forældremyndigheden skal tilkomme den anden alene.

§ 25. Dør en af forældrene, forbliver forældremyndigheden hos den anden alene. Er begge forældre døde, tilkommer forældremyndigheden værgeren.

§ 26. Dør den af forældrene, som efter § 24 har fået forældremyndigheden, bliver denne af overøvrigheden på begæring at tillægge den efterlevende, medmindre hensynet til barnets tarv tilsiger andet.

§ 28, stk. 4. Dør den af forældrene, der har

§ 11. Har forældre, der ikke er gift med hinanden, levet sammen i længere tid, uden at de har fælles forældremyndighed, og kræver faderen forældremyndigheden ved samlivets ophør, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.
Stk. 2. I andre tilfælde kan retten overføre forældremyndigheden fra moderen til faderen alene, hvis ændringen er bedst for barnet. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

§ 12. Er forældremyndigheden ved aftale eller dom tillagt en af forældrene alene, kan retten, når særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også, hvis faderen ikke har fået forældremyndigheden under en sag efter § 11.

Stk. 3. Aftale efter § 10 eller afgørelse efter § 13 kan ændres af retten under samme betingelser som nævnt i stk. 1.

§ 13. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende. Bor barnet ved dødsfaldet hos den efterlevende, og har denne forvoldt den anden forældremyndighedsindehavers død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndig-

forældremyndigheden, tillægges overøvrigheden efter anmodning den efterlevende forældremyndigheden, medmindre hensynet til barnets tarv tilsiger andet.

§ 14. Har forældre bestemt, hvem der efter deres død skal være værge for et mindreårigt barn, over hvilket de havde forældremyndigheden, beskikkes den udpegede, medmindre barnets tarv tilsiger andet.

§ 27. Den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden over barnet, har ret til personligt samkvem med barnet.

Stk. 2. Faderen til et barn uden for ægteskab har dog kun ret til personlig samkvem med barnet, såfremt overøvrigheden finder at det er foreneligt med barnets tarv, og at særlige omstændigheder, herunder navnlig faderens hidtidige forbindelse med barnet, taler derfor.

Stk. 3. Overøvrigheden træffer efter begæring bestemmelse om omfanget og udøvelsen af samkvemsret efter stk. 1 og 2

heden alene, og dør denne, eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og har denne forvoldt den anden af forældrenes død, kan en anden anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den efterlevende.

Stk. 4. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

Stk. 5. Afgørelser efter stk. 1-4 træffes af Rigsombudsmanden og kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 6. Rigsombudsmandens afgørelse kan inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, indbringes for retten under en sag mod den, som Rigsombudsmanden har tillagt forældremyndigheden.

§ 14. Indehavere af forældremyndigheden kan tilkendegive, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden. Tilkendegivelsen følges, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derimod. Den efterlevendes fortrinsstilling efter § 13 gælder dog uanset en modsat tilkendegivelse.

§ 15. Barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har barnet boende, har ret til samvær.

§ 16. Rigsombudsmanden træffer efter anmodning afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kan fastsætte de nødvendige

<p><i>og kan ophæve samkvemsretten, såfremt hensynet til barnets tarv eller andre vægtige grunde taler derfor.</i></p>	<p>bestemmelser i forbindelse hermed. Afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p><i>Stk. 2.</i> Rigsombudsmanden kan ændre en aftale eller afgørelse om samvær, hvis ændringen er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentlig forandrede forhold.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p><i>Stk. 3.</i> Rigsombudsmanden kan afslå at fastsætte samvær eller ophæve en aftale eller afgørelse herom, hvis det er påkrævet af hensyn til barnet.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p><i>Stk. 4.</i> Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om overvåget samvær.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p>§ 17. Rigsombudsmanden kan i særlig tilfælde træffe bestemmelse om anden kontakt med barnet for den af forældrene, der ikke har barnet boende, i form af telefonsamtaler, brevveksling og lignende.</p>
<p><i>(NY)</i></p>	<p>§ 18. Den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden, har ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet samt privat praktiserende læger og tandlæger. Myndigheden, institutionen, lægen eller tandlægen kan nægte at give oplysninger, hvis det er til skade for barnet. Der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Rigsombudsmanden kan i særlige tilfælde efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller en af de i stk. 1 nævnte institutioner m.v. fratage den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få orientering efter stk. 1. En afgørelse efter 1. pkt. har virkning fra det tidspunkt, hvor institutionen modtager meddelelse om afgørelsen.</p>
<p>§ 35. En mindreårig der har indgået ægteskab, træffer selv bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Har en mindreårig med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved han er blevet i stand til</p>	<p>§ 19. Har et barn eller en ung, der er under forældremyndighed, jf. § 1, med tilladelse af forældremyndighedens indehaver på egen hånd påtaget sig tjeneste eller andet personligt arbejde, hvorved denne er blevet i stand til selv at sørge for sit underhold, kan den pågældende, hvis denne er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lig-</p>

selv at sørge for sit underhold, kan han, for så vidt han er fyldt 15 år, selv ophæve aftalen og påtage sig arbejde af lignende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 36. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som en mindreårig på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til den mindreåriges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med rimelig varsel, og hvor billighed taler derfor, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

(NY)

(NY)

(NY)

§ 22. Er den af forældrene ved fraværelse, sygdom eller af anden grund midlertidig forhindret i at deltage i bestemmelser angående barnets anliggender, og kan en afgørelse ikke uden ulempe opsættes, udøves bestemmelsesretten af den anden. Denne må dog ikke træffe nogen afgørelse af

nende art, medmindre andet bestemmes af forældremyndighedens indehaver.

§ 20. Aftale om tjeneste eller andet personligt arbejde, som et barn eller en ung på egen hånd har truffet, kan forældremyndighedens indehaver ophæve, såfremt hensynet til barnets eller den unges opdragelse eller velfærd kræver det. Ophævelsen skal dog så vidt muligt ske med passende varsel, og hvor det findes rimeligt, kan der tillægges den anden part en passende erstatning.

§ 21. Er der anlagt retssag om forældremyndigheden, kan retten efter anmodning ved kendelse bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en dom, der kan fuldbyrdes, og bortfalder, hvis sagen hæves eller afvises.

§ 22. Har forældrene fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, kan ministeren for familie- og forbrugeranliggender, Rigsombudsmanden eller den, der bemyndiges hertil, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene.

§ 23. Under en sag ved Rigsombudsmanden om forældremyndighed efter en indehavers død, jf. § 13, kan Rigsombudsmanden bestemme, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Afgørelsen gælder, indtil der foreligger en afgørelse om forældremyndigheden, der kan fuldbyrdes.

§ 24. Er indehaveren, den ene af to indehavere eller begge indehavere af forældremyndigheden forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige forhold, kan Rigsombudsmanden afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme, så længe forhindringen varer.

indgribende betydning for barnets fremtid, medmindre dettes tarv utvivlsomt kræver det.
Stk. 2. Er den ene af forældrene i længere tid forhindret i at deltage i forældremyndighedens udøvelse, kan overøvrigheden bestemmes, at forældremyndigheden indtil videre skal tilkomme den anden alene.

§ 31. Såfremt indehaveren af forældremyndigheden ved fraværelse, sygdom eller af anden grund er forhindret i at udøve denne, kan overøvrigheden, når den anser det for påkrævet, bestemme, hvem der skal udøve forældremyndigheden, så længe tilstanden varer.

(NY)

§ 25. Under en sag om forældremyndighed eller samvær kan Rigsombudsmanden efter anmodning træffe afgørelse om midlertidigt samvær. Afgørelsen træffes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet under sagen.

(NY)

§ 26. En midlertidig afgørelse efter §§ 21-25 kan ændres, hvis det er bedst for barnet. Er retssag anlagt, træffes afgørelsen om forældremyndighed af retten.

(NY)

§ 27. Rigsombudsmanden skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning ved uenighed om forældremyndighed og samvær. Formålet er at hjælpe parterne til at løse konflikten under hensyn til, hvad der bedst for barnet.

Stk. 2. Rigsombudsmanden kan i andre tilfælde tilbyde børnesagkyndig rådgivning om forældremyndighed og samvær, hvis der skønnes at være et særligt behov herfor.

Stk. 3. Rigsombudsmanden kan undlade at tilbyde rådgivning efter stk. 1, hvis det i det enkelte tilfælde findes unødvendigt eller uhensigtsmæssigt.

(NY)

§ 28. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen.
Stk. 2. Er barnet under 12 år, skal der finde

<p>(NY)</p> <p>(NY)</p> <p>(NY)</p> <p>-----</p> <p><i>§ 24, stk. 2. Ved separation eller skilsmisse vil der i bevillingen eller dommen være at træffe bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og herved finder reglerne i 1. stk. tilsvarende anvendelse</i></p> <p><i>§ 29. Forældremyndigheden over adoptivbørn tilkommer adoptanten. Med</i></p>	<p>en samtale sted som nævnt i stk. 1, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.</p> <p>§ 29. Rigsombudsmanden skal indhente erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, inden der træffes afgørelse efter § 10 eller § 13, stk. 2, medmindre dette kan være til væsentlig skade for barnet eller medføre uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.</p> <p>§ 30. Rigsombudsmandens afgørelser efter denne lov kan påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 13, stk. 1-4.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om klagers behandling.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om Rigsombudsmandens og domstolenes behandling af sager efter denne lov, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.</p> <p>§ 31. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk rets og fremmed rets regler om forældremyndighed og samvær. Overenskomsten finder anvendelse på Færøerne efter bekendtgørelse i Lovtidende og kundgørelse i Kunngerdabladet.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem færøske og andre nordiske landes regler om forældremyndighed og samvær.</p>
---	--

hensyn til børn, der er adopteret af ægtefæller, såvel som mandens af hustruens adopterede ægtebørn og hustruens af manden adopterede børn gælder samme regler som om ægtefællernes fællesbørn.

§ 30. Overførelse af forældremyndighed til andre end en offentlig myndighed eller en af de med offentlig anerkendelse virkende foreninger for børneforsorg kan kun ske med overøvrighedens godkendelse, som alene må meddeles, når det må antages at være til barnets tarv. Ydes der vederlag ved overførelsen af forældremyndigheden, bør overøvrighedens godkendelse i reglen kun meddeles på betingelse af, at vederlaget helt eller delvis sikres anvendt til bedste for barnet. Aftale om overførelse af forældremyndighed kan senere tilsidesættes af overøvrigheden, når afgørende omstændigheder, særligt hensynet til barnets tarv, kræver det.

Stk. 2. Dør den, til hvem forældremyndigheden er overført, træffer overøvrigheden bestemmelse om, hvem den skal tilfalde.

§ 32. Ved de i §§ 24, 26, 27 og 28 nævnte afgørelser er overøvrigheden ikke bundet ved mulige aftaler mellem forældrene. Afgørelser i henhold til nærværende kapitel kan senere forandres på begæring af en af forældrene, hvis væsentlig forandrede forhold kræver det. Er den tidligere afgørelse truffet ved dom, må begæring om dens forandring fremsættes for retten.

§ 37. Det har sit forblivende ved lovgivningens særlige regler om lærlingeforhold.
